

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VĚZNICE VŠEHRDY – FUNKCE, ČINNOSTI A
PROBLÉMY**

Autor práce: Martin Sviták

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Hála

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Martin Sviták

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Věznice Všehrdy – funkce, činnosti a problémy

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Všehrdy Prison – Functions, Activities and Problems

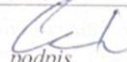
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů: PhDr. Jaroslav Hála

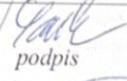
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): 5/2024

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem práce je charakterizovat úlohu vězeňského zařízení ve Všehrdech v rámci účinnosti výkonu trestu odsouzených, včetně metod a postupů aplikovaných v praxi. Vedlejším cílem je zhodnocení stávajícího režimu, který identifikuje nejčastější chyby, kterých se ve službě mohou zaměstnanci vězeňské služby dopouštět, a navrhnout konkrétní opatření k jejich odstranění.

Student: Martin Sviták	24.5. 2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Hála	24.5. 2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	27.5. 2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	3.6. 2024 datum	 podpis
Rector: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	3.6. 2024 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu PhDr. Jaroslavu Hálovi za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

SVITÁK, M. *Věznice Všehrdy – funkce, činnosti a problémy: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 67 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Jaroslav Hála.

Bakalářská práce se zabývá problematikou výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Všehrdy se zaměřením na její funkce, činnosti a problémy spojené s resocializací odsouzených. Práce charakterizuje postavení věznice v rámci českého vězeňského systému, popisuje její organizační strukturu, režim výkonu trestu a metody práce zaměstnanců Vězeňské služby České republiky. Pozornost je věnována zejména resocializačním programům a jejich významu při přípravě odsouzených na návrat do běžného života.

Součástí práce je analýza problematiky recidivy odsouzených, identifikace faktorů, které ovlivňují opakované páchaní trestné činnosti, a zhodnocení účinnosti současných postupů využívaných ve výkonu trestu. Na základě získaných poznatků jsou formulovány návrhy a doporučení vedoucí ke zvýšení efektivity resocializace, snížení recidivy a zlepšení činnosti vězeňského zařízení. Cílem práce je zhodnotit úlohu Věznice Všehrdy v procesu nápravy odsouzených a navrhnout opatření přispívající k účinnější ochraně společnosti před kriminalitou.

Klíčová slova: odsouzení, trest odnětí svobody, recidiva, resocializace, věznice, Vězeňská služba České republiky, výkon trestu

ABSTRACT

SVITÁK, M. *Všehrdy Prison – Functions, Activities and Problems: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 67 pp. Supervisor: PhDr. Jaroslav Hála.

This bachelor's thesis deals with the issue of imprisonment in Všehrdy Prison, focusing on its functions, activities, and problems associated with the resocialization of convicted offenders. The thesis characterizes the position of the prison within the Czech prison system, describes its organizational structure, the regime of imprisonment, and the working methods of employees of the Prison Service of the Czech Republic. Particular attention is paid to resocialization programmes and their importance in preparing convicted offenders for their return to everyday life.

The thesis also includes an analysis of recidivism among convicted offenders, identifies factors influencing repeated criminal behavior, and evaluates the effectiveness of current approaches used during the execution of imprisonment. Based on the findings, proposals and recommendations are formulated to increase the effectiveness of resocialization, reduce recidivism, and improve the operation of the prison facility. The aim of the thesis is to assess the role of Všehrdy Prison in the rehabilitation process of convicted offenders and to propose measures contributing to more effective protection of society against crime.

Keywords: prison, imprisonment, Všehrdy Prison, Prison Service of the Czech Republic, resocialization, recidivism, convicted offenders, rehabilitation, crime prevention

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 VĚZEŇSKÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE.....	11
2.1 Historický vývoj vězeňství.....	11
2.2 Současný systém výkonu trestu odnětí svobody	13
2.3 Vězeňská služba České republiky	15
2.4 Účel výkonu trestu odnětí svobody.....	17
2.5 Resocializace odsouzených.....	18
3 CHARAKTERISTIKA VĚZNICE VŠEHRDY	20
3.1 Historie Věznice Všehrdy	20
3.2 Organizační struktura Věznice Všehrdy	22
3.3 Typ a zařazení věznice	23
3.4 Ubytovací a provozní podmínky	25
3.5 Personální zabezpečení věznice	26
4 REŽIM A ČINNOSTI VE VĚZNICI VŠEHRDY.....	28
4.1 Denní režim odsouzených	28
4.2 Pracovní zařazení odsouzených	28
4.3 Vzdělávací a zájmové programy	29
4.4 Speciálně výchovné aktivity	30
4.5 Role zaměstnanců Vězeňské služby.....	31
4.6 Bezpečnostní opatření a kontrolní činnost	32
5 PROBLÉMY V RESOCIALIZACI.....	33
5.1 Pojem a význam resocializace	33
5.2 Programy zacházení s odsouzenými	34
5.3 Překážky úspěšné resocializace.....	35
5.4 Faktory ovlivňující návrat do společnosti	36
5.5 Nejčastější problémy po propuštění z výkonu trestu	36

6 ANALÝZA RECIDIVY ODSOUZENÝCH	38
6.1 Vymezení pojmu recidiva	38
6.2 Faktory ovlivňující recidivu	39
6.3 Statistické údaje o recidivě v České republice	39
6.4 Vyhodnocení účinnosti resocializačních programů	47
6.5 Analýza problémů zjištěných ve Věznici Všechny	49
7 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU	52
7.1 Identifikace nedostatků současného systému	52
7.2 Návrhy na zvýšení efektivity resocializace	53
7.3 Doporučení pro zaměstnance Vězeňské služby	54
7.4 Návrhy na snížení recidivy odsouzených	55
7.5 Přínosy navrhovaných opatření	57
Závěr	59
Seznam použitých zdrojů	61
Seznam obrázků	65
Seznam zkratk	66
Seznam grafů	67

Úvod

Problematika výkonu trestu odnětí svobody představuje významnou součást trestní politiky každého demokratického státu. Účelem výkonu trestu není pouze izolace pachatele od společnosti a ochrana veřejnosti před trestnou činností, ale také jeho náprava a příprava na návrat do běžného života. Moderní vězeňství proto klade důraz na resocializační procesy, vzdělávání odsouzených a vytváření podmínek pro jejich úspěšné začlenění do společnosti po propuštění z výkonu trestu.

Vězeňská služba České republiky plní v tomto procesu nezastupitelnou úlohu. Prostřednictvím svých zaměstnanců zajišťuje nejen bezpečný výkon trestu odnětí svobody, ale také realizaci programů zacházení zaměřených na změnu postojů a chování odsouzených. Přestože je cílem těchto opatření snižování recidivy a prevence další trestné činnosti, v praxi se objevuje řada problémů, které mohou účinnost resocializačních aktivit negativně ovlivňovat.

Bakalářská práce je zaměřena na Věznici Všehrdy, která patří mezi významná vězeňská zařízení v České republice. Dále se zabývá její historií, funkcemi, organizací a režimem výkonu trestu. Pozornost je věnována také činnostem zaměstnanců Vězeňské služby České republiky a jejich podílu na realizaci resocializačních programů určených odsouzeným.

Důležitou součástí práce je analýza problematiky recidivy odsouzených a identifikace faktorů, které mohou ovlivňovat jejich opětovné páchaní trestné činnosti po propuštění. Na základě získaných poznatků jsou následně formulovány návrhy a doporučení směřující ke zvýšení efektivity výkonu trestu, zlepšení resocializačních procesů a posílení ochrany společnosti před kriminalitou.

Předkládaná práce je rozdělena do sedmi kapitol. První část se věnuje teoretickým východiskům českého vězeňství, výkonu trestu odnětí svobody a problematice resocializace odsouzených. Následující kapitoly charakterizují Věznici Všehrdy, její organizaci, režim a činnosti. Praktická část práce je zaměřena na analýzu recidivy odsouzených a zhodnocení problémů souvisejících s jejich návratem do společnosti. Závěrečná část obsahuje návrhy a doporučení směřující ke zvýšení efektivity resocializačních procesů a snížení recidivy.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je charakterizovat úlohu Věznice Všehrdy v systému výkonu trestu odnětí svobody v České republice a analyzovat její funkce, činnosti a problémy související s resocializací odsouzených. Práce se zaměřuje na posouzení účinnosti výkonu trestu odnětí svobody, především z hlediska přípravy odsouzených na návrat do společnosti a prevence opakovaného páchaní trestné činnosti. Současně se věnuje identifikaci faktorů, které mohou negativně ovlivňovat proces nápravy odsouzených, a poukazuje na význam resocializačních programů realizovaných ve vězeňském prostředí.

Cílem práce je rovněž zhodnotit současný stav v oblasti výkonu trestu odnětí svobody a navrhnout opatření, která by mohla přispět ke zvýšení efektivity resocializačních procesů a ke snížení recidivy odsouzených.

Pro dosažení stanoveného cíle byla práce rozdělena na část teoretickou a analytickou. Teoretická část vychází z analýzy odborné literatury, právních předpisů a dalších odborných zdrojů zabývajících se problematikou vězeňství, výkonu trestu odnětí svobody, resocializace a recidivy. Pozornost je věnována zejména historickému vývoji vězeňství, postavení Vězeňské služby České republiky a významu programů zacházení s odsouzenými.

Analytická část práce se zaměřuje na charakteristiku Věznice Všehrdy, její režim, organizaci a činnosti související s výkonem trestu odnětí svobody, a dále na analýzu recidivy odsouzených a identifikaci problémů ovlivňujících úspěšnost jejich resocializace. Vzhledem k tomu, že Vězeňská služba České republiky nezveřejňuje data o recidivě členěná podle jednotlivých věznic, vychází analytická část z celorepublikových statistických údajů této instituce, jejichž závěry jsou v každé podkapitole důsledně vztahovány ke specifickým Věznice Všehrdy. Použity byly metody analýzy, deskripce a komparace.

Získané informace byly následně analyzovány a interpretovány v kontextu odborných poznatků z oblasti penologie, kriminologie a vězeňství. Tento postup umožnil propojit teoretická východiska s poznatky z praxe a formulovat závěry a doporučení zaměřená na zefektivnění procesu resocializace odsouzených a zvýšení účinnosti výkonu trestu odnětí svobody.

2 VĚZEŇSKÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

2.1 Historický vývoj vězeňství

Historie vězeňství je úzce spjata s vývojem společnosti, právních systémů a přístupů k trestání pachatelů. Již ve starověkých civilizacích existovala zařízení určená k omezování osobní svobody, jejichž hlavním účelem však nebyl samotný výkon trestu, ale zadržení osob před soudním rozhodnutím nebo vykonáním jiného druhu sankce.¹ Odnětí svobody tehdy nebylo chápáno jako samostatný trest, ale pouze jako prostředek k zajištění pachatele.

Ve starověkém Řecku a Římě byly za nejzávažnější provinění ukládány především tělesné tresty, nucené práce nebo trest smrti.² Věznice proto neplnily funkci nápravného zařízení, jak je tomu v současnosti. Důraz byl kladen především na potrestání pachatele a ochranu společnosti před jeho dalším jednáním.

Ve středověku se podoba vězeňství příliš nezměnila. Žaláře a městské šatlavy sloužily zejména jako místa izolace osob čekajících na soud nebo vykonání uloženého trestu.³ Podmínky v těchto zařízeních byly často nevyhovující a vězni byli vystaveni nedostatečné hygieně, špatnému stravování i nemocem. Náprava pachatele nebyla považována za důležitý cíl trestu.

Významný obrat ve vývoji trestání přineslo období osvícenství v 18. století. Řada myslitelů začala kritizovat krutost tehdejších trestů a požadovala jejich humanizaci. Mezi nejvýznamnější osobnosti patřil Cesare Beccaria, který prosazoval zásadu přiměřenosti trestu a odmítal používání mučení či nepřiměřeně tvrdých sankcí.⁴ Jeho myšlenky ovlivnily podobu moderního trestního práva v mnoha evropských zemích a staly se základem pozdějších vězeňských reforem.

Na přelomu 18. a 19. století začalo docházet k postupné přeměně vězení na instituce určené nejen k izolaci pachatelů, ale také k jejich převýchově. Michel Foucault v této

¹BAJCURA, Lubomír. *Práva vězně: od vazby po propuštění z trestu odnětí svobody*. Právo pro každého. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-555-6.

²SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita, 2007. ISBN 978-80-7372-287-6.

³FOUCAULT, Michel. *Dohlížet a trestat: kniha o zrodu vězení*. Přeložil Čestmír, PELIKÁN. Studie (Dauphin). Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-860-1996-9.

⁴DRÁPAL, Jakub; JIRÍČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (ed.). *České vězeňství. Právní monografie*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

souvislosti uvádí, že „*vězení se stalo obecnou formou trestu*“⁵. Věznice se postupně stávaly součástí širšího systému společenské kontroly a nápravy. Zmíněná změna představovala zásadní obrat v přístupu k trestání pachatelů. Zatímco v předchozích obdobích byly běžné zejména tělesné tresty nebo veřejné popravy, od konce 18. století začíná být odnětí svobody považováno za hlavní prostředek postihu pachatele.

Vězení se postupně stalo standardní součástí trestní politiky moderních států a vytvořilo prostor pro pozdější rozvoj nápravných a resocializačních programů.

V 19. století se rozvinuly první moderní vězeňské systémy. Významné postavení získal zejména pensylvánský systém, který byl založen na úplné izolaci odsouzených, a auburnský systém, jenž kombinoval společnou práci s odděleným ubytováním vězňů.⁶ Oba přístupy usilovaly o omezení negativních vlivů mezi odsouzenými, přestože se jejich metody výrazně lišily.

Na území českých zemí byly významné reformy spojeny především s obdobím vlády císaře Josefa II. Ten usiloval o modernizaci trestního systému a omezování některých krutých trestů.⁷ Postupně docházelo k budování specializovaných vězeňských zařízení a ke vzniku pravidel upravujících zacházení s odsouzenými. Uvedené změny představovaly důležitý krok směrem k modernímu pojetí výkonu trestu.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 navázalo československé vězeňství na předchozí právní tradici Rakouska-Uherska.⁸ V meziválečném období se pozornost stále více zaměřovala na výchovné působení na odsouzené a na možnosti jejich návratu do běžného života po výkonu trestu. Přesto zůstávala prioritou ochrana společnosti před kriminalitou.

Výrazný zásah do fungování vězeňského systému přineslo období komunistického režimu po roce 1948. Věznice byly využívány nejen pro výkon trestů běžných pachatelů, ale také jako nástroj politické represe vůči odpůrcům režimu.⁹ Výše uvedená skutečnost významně ovlivnila vnímání vězeňství v české společnosti a zanechala stopu i v jeho dalším vývoji.

⁵FOUCAULT, Michel. *Dohlížet a trestat: Kniha o zrodu vězení*. 2000. ISBN 80-86019-96-9.

⁶SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita, 2007. ISBN 978-80-7372-287-6.

⁷DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (ed.). *České vězeňství. Právní monografie*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

⁸NEJEDLÝ, Josef a KOZÁK, Milan. *Stejnokroje českého vězeňství: historie a současnost*. Praha: Naše vojsko, 2022. ISBN 978-80-206-1443-8.

⁹HRACHOVINA, Vlastimil. *Dějiny vězeňství v České republice*. 2008. Dostupné také z: <https://library.upol.cz/arl-upol/cs/csg/?repo=upolrepo&key=95114370943>.

Po roce 1989 došlo v českém vězeňství k rozsáhlým změnám souvisejícím s demokratizací společnosti. Byl kladen větší důraz na ochranu lidských práv, individuální přístup k odsouzeným a rozvoj resocializačních aktivit.¹⁰ V roce 1993 vznikla Vězeňská služba České republiky jako samostatný ozbrojený bezpečnostní sbor. Tím byly vytvořeny podmínky pro fungování moderního systému výkonu trestu odnětí svobody.

Současné vězeňství je založeno na snaze vyvážit ochranu společnosti, výkon trestu a přípravu odsouzených na návrat do běžného života. Resocializace, vzdělávání a pracovní zařazení odsouzených dnes představují důležité součásti výkonu trestu. Přesto zůstává otázka účinnosti těchto opatření a snižování recidivy jedním z nejdiskutovanějších témat současné penologie.

Obrázek č.1 - Vězeňská zařízení v České republice, zdroj: Vězeňská služba ČR¹¹

2.2 Současný systém výkonu trestu odnětí svobody

Současný systém výkonu trestu odnětí svobody v České republice vychází z principů právního státu a respektování základních lidských práv. Jeho právní rámec je upraven především zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, který stanovuje

¹⁰BAJCURA, Lubomír. *Práva vězně: od vazby po propuštění z trestu odnětí svobody. Právo pro každého*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-555-6.

¹¹NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zvláštní zpráva NSZ analyzuje situaci v českých věznicích*. Online. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/nsz/zvlastni-zprava-nsz-analyzuje-situaci-v-ceskych-veznicich/>. [cit. 2026-06-09].

práva a povinnosti odsouzených i postupy při výkonu trestu.¹² Cílem výkonu trestu není pouze ochrana společnosti před pachateli trestné činnosti, ale také vytváření podmínek pro jejich nápravu a opětovné začlenění do běžného života.

Výkon trestu odnětí svobody zabezpečuje Vězeňská služba České republiky, která odpovídá za střežení věznic, zajištění bezpečnosti a realizaci programů zacházení s odsouzenými.¹³ Vedle bezpečnostní funkce plní Vězeňská služba také důležitou výchovnou a sociální roli, jejímž cílem je snižování rizika opakovaného páchaní trestné činnosti.

Nástup do výkonu trestu odnětí svobody představuje pro jedince zásadní životní změnu spojenou s nutností přizpůsobit se specifickým podmínkám vězeňského prostředí. Stejně náročný bývá také proces opětovného začlenění do běžného života po propuštění, který s sebou často přináší psychickou zátěž i řadu sociálních a ekonomických obtíží.¹⁴

Vězeňské prostředí se vyznačuje specifickými podmínkami, které mohou být spojeny s častějším výskytem mezilidských konfliktů, agresivního chování a dalších zátěžových situací. Pro osoby bez předchozí zkušenosti s výkonem trestu představuje adaptace na takové prostředí významnou psychickou i sociální výzvu.¹⁵

Soudní moc plní klíčovou funkci při aplikaci a interpretaci právních předpisů. V rámci své rozhodovací činnosti posuzuje, zda jednání konkrétních osob odpovídá požadavkům stanoveným právním řádem, a na základě tohoto posouzení vydává závazná rozhodnutí.¹⁶

V českém vězeňském systému jsou odsouzení zařazováni do jednotlivých typů věznic podle závažnosti spáchaného trestného činu, osobnosti pachatele a míry bezpečnostního rizika.¹⁷ Uvedené rozdělení umožňuje individuálnější přístup k odsouzeným

¹²Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹³DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: charakteristiky odsouzených v českých věznicích : deskriptivní studie*. [Praha]: Vězeňská služba České republiky, 2018. ISBN 978-80-270-5197-7.

¹⁴PINEROVÁ, Klára; LOUČ, Michal a BUŠKOVÁ, Kristýna. *Vězení jako zrcadlo společnosti: Nerovný souboj vědy, politiky a humanity 1965–1992*. Charles University in Prague, Karolinum Press, 2021. ISBN 978-80-246-4926-.

¹⁵ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krize a krizová intervence*. Grada, 2017. ISBN 978-80-271-9951-8..

¹⁶ŠÁMALOVÁ, Kateřina a VOJTÍŠEK, Petr. *Sociální správa: Organizace a řízení sociálních systémů*. Grada, 2021. ISBN 978-80-271-4310-8.

¹⁷DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 45–52. ISBN 978-80-7676-066-0.

a efektivnější realizaci resocializačních opatření. Současně napomáhá udržování bezpečnosti uvnitř vězeňských zařízení. Důležitou součástí výkonu trestu jsou programy zacházení, které jsou sestavovány individuálně pro každého odsouzeného. Jejich součástí mohou být vzdělávací kurzy, pracovní zařazení, terapeutické programy nebo sociálně-výchovné aktivity.¹⁸ Prostřednictvím těchto programů se vězeňská služba snaží pozitivně ovlivnit postoje a chování odsouzených a připravit je na život po propuštění.

Významnou roli při výkonu trestu hraje také zaměstnávání odsouzených. Pracovní činnost pomáhá udržovat pracovní návyky, rozvíjet odpovědnost a současně umožňuje odsouzeným získat finanční prostředky na úhradu svých závazků.¹⁹ Z tohoto důvodu je pracovní zařazení považováno za jeden z klíčových nástrojů resocializace.

Přestože české vězeňství prošlo v posledních desetiletích řadou pozitivních změn, nadále se potýká s některými problémy. Odborníci upozorňují zejména na vysokou míru recidivy, nedostatek odborného personálu nebo kapacitní vytiženost některých věznic.²⁰ Výše uvedené skutečnosti mohou snižovat efektivitu resocializačních opatření a komplikovat návrat odsouzených do společnosti po výkonu trestu.

Současný systém výkonu trestu odnětí svobody proto představuje kombinaci bezpečnostních, výchovných a sociálních opatření. Jeho dlouhodobým cílem je nejen ochrana společnosti před kriminalitou, ale také snaha o snížení recidivy prostřednictvím účinné práce s odsouzenými během výkonu trestu.

2.3 Vězeňská služba České republiky

Vězeňská služba České republiky je ozbrojeným bezpečnostním sborem, který byl zřízen k 1. lednu 1993 zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážích České republiky.²¹ Jejím hlavním úkolem je zajišťovat výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a ochranu pořádku a bezpečnosti ve vězeňských zařízeních.

Vězeňská služba České republiky představuje rozpočtovou organizaci podřízenou Ministerstvu spravedlnosti, která vykonává státní správu v oblasti vězeňství a současně zajišťuje výkon vazby i výkon trestu odnětí svobody. Činnost ve vězeňství je

¹⁸DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 132–145. ISBN 978-80-7676-066-0.

¹⁹BAJCURA, Lubomír. *Práva vězně: od vazby po propuštění z trestu odnětí svobody*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-555-6.

²⁰HOCHOVÁ, Lucie. *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky 2023*. Praha: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, 2023, s. 18–26.

²¹Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážích České republiky.

považována za specifickou formu státní služby, přičemž zaměstnanci Vězeňské služby plní vedle bezpečnostních a organizačních úkolů také významnou roli v oblasti sociální práce.²²

Vedle bezpečnostních činností zabezpečuje Vězeňská služba také realizaci programů zacházení s odsouzenými, odborné poradenství, vzdělávání a pracovní zařazení vězňených osob.²³ Tím přispívá k naplňování resocializační funkce výkonu trestu.

Organizačně je Vězeňská služba řízena Generálním ředitelstvím Vězeňské služby České republiky, pod které spadají jednotlivé věznice, vazební věznice a specializovaná zařízení.²⁴ Její činnost je důležitou součástí systému trestní justice v České republice.

Vězeňská služba České republiky je v současnosti jedním z největších bezpečnostních sborů v zemi. Ke konci roku 2023 zaměstnávala přibližně 10 700 příslušníků a občanských zaměstnanců, kteří zajišťují provoz 35 věznic a vazebních věznic rozmístěných po celém území republiky.²⁵

Příslušné hodnoty dokládají, že jde o rozsáhlou instituci s vysokými nároky na řízení, financování i odbornou přípravu personálu. Vnitřní organizace Vězeňské služby se člení do tří základních složek.

Vězeňská stráž zajišťuje střežení věznic, ochranu jejich vnějšího obvodu a bezpečnostní dohled nad pohybem odsouzených. Justiční stráž odpovídá za ostrahu soudních budov a za eskortování obviněných a odsouzených k soudním jednáním. Správní služba pak vykonává administrativní, ekonomické a odborné činnosti nezbytné pro chod celé organizace.²⁶ Trojí dělení umožňuje specializaci jednotlivých pracovníků a přispívá k efektivnějšímu plnění úkolů sboru.

Důležitou součástí systému je spolupráce Vězeňské služby s Probační a mediační službou České republiky. Obě instituce se vzájemně doplňují v péči o osoby ve výkonu trestu i po jejich propuštění. Zatímco Vězeňská služba zajišťuje samotný výkon trestu

²²ČERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana: terciární prevence, její možnosti a limity*. Vysokoškolské učebnice. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 9788073801380.

²³DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: charakteristiky odsouzených v českých věznicích : deskriptivní studie*. [Praha]: Vězeňská služba České republiky, 2018. ISBN 978-80-270-5197-7.

²⁴DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

²⁵HOCHOVÁ, Lucie. *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky 2023*. Praha: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, 2023, s. 6–10.

²⁶Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráž České republiky, § 2–4.

a realizaci programů zacházení, Probační a mediační služba navazuje po propuštění odsouzeného a pomáhá mu při reintegraci do společnosti prostřednictvím dohledu, poradenství a zprostředkování sociální pomoci.²⁷ Zmiňovaná spolupráce je považována za jeden z klíčových předpokladů snižování recidivy.

2.4 Účel výkonu trestu odnětí svobody

Účelem výkonu trestu odnětí svobody je chránit společnost před pachateli trestné činnosti a současně vytvářet podmínky pro jejich nápravu.²⁸ Výkon trestu proto neslouží pouze k omezení osobní svobody odsouzeného, ale také k jeho přípravě na život po propuštění.

Součástí výkonu trestu jsou vzdělávací, pracovní a resocializační aktivity, které mají podporovat rozvoj odpovědného chování odsouzených.²⁹ Důležitým cílem je snížení pravděpodobnosti opakovaného páchání trestné činnosti a usnadnění návratu odsouzených do společnosti.

Moderní pojetí výkonu trestu zdůrazňuje rovnováhu mezi represivní a resocializační funkcí trestu.³⁰ Právě úspěšná resocializace je jedním z hlavních předpokladů dlouhodobé ochrany společnosti před kriminalitou.

Právní zakotvení účelu trestu odnětí svobody vychází z § 1 zákona č. 169/1999 Sb., který stanovuje, že výkon trestu má chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzeným v dalším páchání trestné činnosti a vychovat je k tomu, aby vedli řádný život.³¹ Daný trojí účel odpovídá modernímu pojetí trestního práva, které kombinuje represivní, preventivní a resocializační funkci trestu.

V odborné literatuře se rozlišují dvě základní filozofie trestání. Retributivní přístup vychází z myšlenky, že trest je spravedlivou odplatou za spáchaný čin, pachatel si trest zaslouží a jeho uložením je obnovena spravedlnost narušená trestným činem. Rehabilitační přístup naopak zdůrazňuje, že hlavním smyslem trestu by měla být

²⁷ROZUM, Jan. *Probační programy pro mladistvé. Studie*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-114-1.

²⁸Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

²⁹BAJCURA, Lubomír. *Práva vězně: od vazby po propuštění z trestu odnětí svobody. Právo pro každého*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-555-6.

³⁰DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

³¹Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, § 1.

náprava pachatele a jeho příprava na řádný život po propuštění.³² České trestní právo se programově hlásí k rehabilitačnímu pojetí, přestože v praxi přetrvávají prvky obou přístupů. Výkon trestu odnětí svobody musí být v souladu s mezinárodními standardy ochrany lidských práv. Mezi nejvýznamnější dokumenty patří Evropská vězeňská pravidla přijatá Radou Evropy, která zavazují členské státy k humánnímu zacházení s vězni, zachování jejich důstojnosti a vytváření podmínek pro jejich sociální reintegraci.³³

2.5 Resocializace odsouzených

Jak uvádí Albín Škoviera: „*Resocializace je proces znovu začleňování jedince do společnosti prostřednictvím osvojování společensky akceptovaných norem, hodnot a vzorců chování.*“.³⁴ Tato definice zdůrazňuje, že resocializace není pouze souborem opatření realizovaných během výkonu trestu, ale dlouhodobým procesem změny postojů a životních návyků odsouzeného. Úspěšnost tohoto procesu závisí nejen na aktivitách věznice, ale také na ochotě samotného odsouzeného přijmout odpovědnost za své jednání. Jedná se o jednu z nejvýznamnějších funkcí současného vězeňství. V rámci resocializace jsou využívány různé nástroje, například pracovní zařazení, vzdělávání, psychologické poradenství nebo speciální terapeutické programy.³⁵ Zmíněné aktivity mají napomáhat rozvoji sociálních dovedností a odpovědného přístupu k vlastnímu životu.

Úspěšnost resocializace je ovlivňována řadou faktorů, mezi které patří osobnost odsouzeného, rodinné zázemí, pracovní uplatnění po propuštění nebo délka výkonu trestu.³⁶ Právě proto je nezbytné přistupovat k odsouzeným individuálně a přizpůsobovat programy zacházení jejich potřebám.

Z historického vývoje vězeňství je patrné, že pohled společnosti na trestání pachatelů se v průběhu staletí výrazně měnil. Zatímco v minulosti byla hlavním cílem především izolace a potrestání provinilců, současné vězeňství klade stále větší důraz na nápravu

³²NOVOTNÝ, Oto; ZAPLETAL, Josef a kol. Kriminologie. 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-026-2.

³³DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 28–34. ISBN 978-80-7676-066-0.

³⁴ŠKOVIERA, Albín. *Metody resocializační výchovy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2021. s. 15. ISBN 978-80-7560-347-0.

³⁵BAJCURA, Lubomír. *Práva vězně: od vazby po propuštění z trestu odnětí svobody. Právo pro každého*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-555-6.

³⁶DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: charakteristiky odsouzených v českých věznicích : deskriptivní studie*. [Praha]: Vězeňská služba České republiky, 2018. ISBN 978-80-270-5197-7.

odsouzených a jejich přípravu na návrat do běžného života. Uvedený vývoj odráží změny ve vnímání lidských práv i rostoucí snahu předcházet opakovanému páchání trestné činnosti.

Současný systém výkonu trestu odnětí svobody v České republice představuje komplexní soubor bezpečnostních, výchovných a sociálních opatření. Důležitou úlohu zde sehrává Vězeňská služba České republiky, která vedle zajištění bezpečnosti realizuje také resocializační programy zaměřené na změnu chování odsouzených. Přestože je cílem těchto aktivit snížení recidivy a usnadnění návratu odsouzených do společnosti, jejich skutečná účinnost zůstává předmětem odborných diskusí a dalšího zkoumání.

3 CHARAKTERISTIKA VĚZNICE VŠEHRDY

Věznice Všehrdy se nachází v Ústeckém kraji přibližně šest kilometrů od města Chomutov. V současnosti je profilována především jako věznice pro mladistvé odsouzené muže, přičemž součástí zařízení jsou také oddělení pro dospělé odsouzené muže s různým stupněm zabezpečení.

Počátky věznice sahají do konce padesátých let 20. století. Samostatný útvar začal vznikat v roce 1958 a první odsouzení se na jeho budování přímo podíleli.³⁷ V průběhu dalších desetiletí docházelo k postupnému rozšiřování areálu a modernizaci jeho vybavení.

Kapacita věznice činí 552 míst při zachování zákonem stanovené ubytovací plochy pro odsouzené. Současně disponuje 235 tabulkovými místy personálu, která zahrnují příslušníky.

Vězeňské služby České republiky i občanské zaměstnance zajišťující odborné, administrativní a technické činnosti. Součástí zařízení je také specializované oddělení pro mladistvé odsouzené a několik odborných pracovišť zaměřených na vzdělávání, pracovní zařazení a resocializaci odsouzených.³⁸ Věznice tak představuje významné zařízení Vězeňské služby České republiky zaměřené nejen na výkon trestu, ale také na přípravu odsouzených na návrat do společnosti.

3.1 Historie Věznice Všehrdy

Věznice Všehrdy se nachází v Ústeckém kraji nedaleko města Chomutov. Patří mezi významná vězeňská zařízení Vězeňské služby České republiky a dlouhodobě plní důležitou úlohu při výkonu trestu odnětí svobody. Její historie je spojena s postupným vývojem českého vězeňství a změnami, které probíhaly v oblasti zacházení s odsouzenými během 20. a 21. století.³⁹

³⁷VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Věznice Všehrdy - Věznici Všehrdy je 60 let 1960 - 2020. Online. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-vsehrdy/clanky/detail/veznici-vsehrdy-je-60-let.1960-2020/>. [cit. 2026-06-06].

³⁸VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Věznice Všehrdy – základní informace. Online. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-vsehrdy/sekce/zakladni-informace>. [cit. 2026-06-06].

³⁹VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Online. <https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-vsehrdy/>

V průběhu své existence prošla věznice řadou organizačních i stavebních změn. Ty souvisely především s proměnou požadavků na výkon trestu odnětí svobody a s rostoucím důrazem na bezpečnost a resocializaci odsouzených. Stejně jako ostatní vězeňská zařízení v České republice se musela přizpůsobovat legislativním změnám a novým přístupům k práci s odsouzenými.

Významný rozvoj zaznamenala věznice zejména po roce 1989, kdy české vězeňství prošlo rozsáhlou transformací. Vedle bezpečnostní funkce začaly být více rozvíjeny vzdělávací, pracovní a resocializační programy, jejichž cílem je připravit odsouzené na návrat do společnosti.⁴⁰ Tento trend je patrný i v současném fungování Věznice Všehrdy.

V současnosti představuje Věznice Všehrdy moderní zařízení, které vedle výkonu trestu odnětí svobody zabezpečuje také realizaci programů zacházení a dalších aktivit zaměřených na snižování recidivy odsouzených.⁴¹ Její činnost tak odpovídá současným požadavkům kladeným na český vězeňský systém.

Obrázek č.2 – Věznice Všehrdy

zdroj: Vězeňská služba České republiky⁴²

⁴⁰DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021.ISBN 978-80-7676-066-0.

⁴¹HOCHOVÁ, Lucie. *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky 2023*. Praha: Generální ředitelství VS ČR, 2023.

⁴²<https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-vsehrdy/sekce/zakladni-informace/>

3.2 Organizační struktura Věznice Všehrdy

Věznice Všehrdy je organizační součástí Vězeňské služby České republiky a její činnost je řízena v souladu s platnými právními předpisy a interními normami.⁴³ Věznici vede ředitel (vrchní rada plk. Mgr. Miroslav Fous), který odpovídá za její celkové fungování, bezpečnost a plnění stanovených úkolů.

Pro zajištění efektivního provozu je věznice rozdělena do několika odborných úseků. Mezi nejvýznamnější patří úsek výkonu vazby a trestu, ekonomický úsek, správní úsek a úsek zacházení s odsouzenými.⁴⁴ Každý z těchto útvarů plní specifické úkoly, které společně přispívají k bezpečnému a efektivnímu výkonu trestu odnětí svobody.

Úsek výkonu vazby a trestu tvoří páteř věznice z hlediska přímé práce s vězněnými osobami. Příslušníci zařazení do tohoto úseku zajišťují každodenní dohled nad odsouzenými, kontrolu dodržování vnitřního řádu a bezpečnost v ubytovacích i pracovních prostorách. Ekonomický úsek odpovídá za hospodaření věznice, provoz závodního stravování a údržbu areálu. Správní úsek zajišťuje personální agendu, archivaci dokumentace a komunikaci s nadřízenými orgány.⁴⁵ Součástí struktury je rovněž oddělení informatiky a technické bezpečnosti, které spravuje kamerové systémy a elektronické zábrany.

Odborné zacházení s odsouzenými mají na starosti specialisté zařazení do úseku zacházení. Tvoří ho vychovatelé, kteří jsou v každodenním kontaktu s odsouzenými a sestavují jejich individuální programy zacházení, dále psychologové zajišťující diagnostiku, poradenství a krizovou intervenci, a sociální pracovníci, kteří pomáhají odsouzeným řešit záležitosti týkající se rodiny, bydlení a zaměstnání po propuštění.⁴⁶ Ve Věznici Všehrdy tuto roli zvláště zdůrazňuje fakt, že zařízení pracuje převážně s mladistvými, u nichž je individuální odborný přístup klíčový.

Věznice disponuje 235 tabulkovými místy, která jsou rozdělena mezi příslušníky Vězeňské služby a občanské zaměstnance. Zmiňované personální obsazení odpovídá

⁴³Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky

⁴⁴DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

⁴⁵tamtéž

⁴⁶DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: Charakteristiky odsouzených v českých věznicích: deskriptivní studie*. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2018, s. 22–25. ISBN 978-80-270-5197-7.

kapacitě 552 míst pro odsouzené a umožňuje zajistit požadovanou úroveň bezpečnosti i realizaci odborných programů.⁴⁷

Významnou součástí organizační struktury tvoří také specialisté, například psychologové, sociální pracovníci nebo speciální pedagogové. Jejich činnost je zaměřena především na práci s odsouzenými a podporu jejich resocializace.

3.3 Typ a zařazení věznic

Věznice Všehrdy patří mezi věznice určené pro výkon trestu odnětí svobody dospělých odsouzených mužů. Zařazení odsouzených do konkrétního typu věznice vychází z rozhodnutí soudu a zohledňuje zejména závažnost trestné činnosti, osobnost pachatele a bezpečnostní rizika.⁴⁸

Vězeňský systém České republiky tvoří vazební věznice, v nichž jsou drzeni obvinění vzatí soudem do vazby, a věznice, v nichž odsouzení vykonávají trest odnětí svobody. V současnosti je v České republice deset vazebních věznic a dvacet pět věznic, jejichž ostrahu a správu zajišťuje Vězeňská služba České republiky.⁴⁹

V rámci českého vězeňského systému zaujímá Věznice Všehrdy specifické postavení, neboť jako jediná poskytuje specializované oddělení určené mladistvým odsouzeným s duševními poruchami nebo poruchami chování. Součástí tohoto oddělení je také individuálně zaměřený přístup, který zohledňuje specifické potřeby této skupiny odsouzených při výkonu trestu odnětí svobody.⁵⁰

Při umisťování odsouzených i obviněných platí pravidlo oddělování jednotlivých kategorií. Muži jsou umisťováni odděleně od žen a obvinění odděleně od odsouzených. V závislosti na kapacitních možnostech se dále odděleně umisťují odsouzení recidivisté od prvotrestaných, odsouzení za nedbalostní trestný čin od odsouzených za úmyslný trestný čin, trvale pracovně nezařaditelní odsouzení, odsouzení s duševními poruchami a poruchami chování a odsouzení s uloženým ochranným léčením. Obdobná pravidla platí i u obviněných ve vazebních věznicích, kde se zohledňuje forma zavinění

⁴⁷VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Věznice Všehrdy – základní informace [online]. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-vsehrdy/sekce/zakladni-informace> [cit. 2026-06-06].

⁴⁸Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

⁴⁹VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Změna vnější diferenciaci v roce 2017. Online. 2017. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/sekce/zmena-vnejsi-diferenciace>. [cit. 2026-06-12].

⁵⁰MAREŠOVÁ, Alena; BIEDERMANOVÁ, Eva; ROZUM, Jan; TAMCHYNA, Miroslav a ZHRÍVALOVÁ, Petra. *Výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody - kriminologická analýza*. Vydání: první. Studie. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2016. ISBN 978-80-7338-157-8.

a závažnost stíhaného trestného činu. Zvlášť se umisťují obvinění, u nichž je dána koluzní vazba, a spoluobvinění, proti nimž je vedeno společné řízení.⁵¹

Podle způsobu vnějšího členění, zajištění bezpečnosti a režimu výkonu trestu se věznice člení do dvou základních typů, a to věznice s ostrahou a věznice se zvýšenou ostrahou. Věznice s ostrahou se dále vnitřně diferencují na oddělení s nízkým, středním a vysokým stupněm zabezpečení. Do jednotlivých oddělení jsou odsouzení umisťováni podle míry vnějšího a vnitřního rizika. Věznice se zvýšenou ostrahou je určena pro nejnebezpečnější pachatele.

Toto dělení bylo zavedeno zákonem č. 58/2017 Sb.⁵², který nabyl účinnosti dne 1. října 2017. Předtím se věznice dělily na čtyři typy, a to věznice s dohledem, s dozorem, s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Vedle základních typů věznic jsou zřízeny i zvláštní věznice pro mladistvé. V rámci jednoho vězeňského zařízení lze zřídit i více oddělení různých typů a ve vazebních věznicích lze zřídit oddělení pro výkon trestu odnětí svobody.

Toto rozlišení umožňuje diferencovat přístup k odsouzeným podle jejich rizikového profilu. Věznice Všehrdy je zařazena jako věznice s ostrahou a zároveň je jedním z mála zařízení v České republice specializovaných na výkon trestu mladistvých odsouzených mužů. Mladiství pachatelé ve věku 15 až 18 let, respektive do 19 let při zahájení výkonu trestu, vyžadují specifický přístup odlišný od zacházení s dospělými odsouzenými.

Zákon č. 218/2003 Sb.⁵³ o soudnictví ve věcech mládeže přitom klade zvláštní důraz na výchovné působení a ochranu osobnosti mladistvého, přičemž trest odnětí svobody je pro tuto skupinu považován za krajní opatření.

Zařazení do konkrétní věznice rozhoduje soud v odsuzujícím rozsudku, přičemž vychází z osobnosti pachatele, závažnosti činu a doporučení znalce. V průběhu výkonu trestu lze zařazení změnit, přeradit odsouzeného do mírnějšího nebo přísnějšího typu věznice

⁵¹tamtéž

⁵²Zákon č. 58/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

⁵³218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

v závislosti na jeho chování a výsledcích resocializačního procesu.⁵⁴ Zmiňovaná možnost motivuje odsouzené ke spolupráci s vězeňským personálem a aktivní účasti na programech zacházení.

Současný systém umožňuje rozlišovat odsouzené podle stupně ostrahy, což napomáhá efektivnějšímu výkonu trestu i realizaci programů zacházení.⁵⁵ Díky tomu lze lépe reagovat na individuální potřeby jednotlivých odsouzených a současně zachovat požadovanou úroveň bezpečnosti. Zařazení věznic do konkrétní kategorie významně ovlivňuje každodenní režim odsouzených i rozsah aktivit, kterých se mohou během výkonu trestu účastnit.

3.4 Ubytovací a provozní podmínky

Ubytovací podmínky ve Věznici Všechny odpovídají požadavkům stanoveným právními předpisy a interními normami Vězeňské služby České republiky. Odsouzení jsou ubytováni na celách, jejichž kapacita a vybavení jsou přizpůsobeny typu věznice a bezpečnostním požadavkům.⁵⁶

Zákon o výkonu trestu odnětí svobody a prováděcí vyhláška č. 345/1999 Sb. stanovují minimální požadavky na ubytovací prostory ve věznicích. Každý odsouzený musí mít k dispozici nejméně čtyři metry čtvereční podlahové plochy, přičemž celý musí být dostatečně osvětlen, větrán a vybaven základním nábytkem včetně lůžka, stolu a úložného prostoru.⁵⁷

Dodržování těchto standardů kontroluje soudce pro výkon trestu a externě i Veřejný ochránce práv, jehož zástupci mohou věznice navštěvovat bez předchozího ohlášení. Součástí provozu Věznice Všechny jsou kuchyně zajišťující stravování odsouzených třikrát denně, ošetrovna poskytující základní zdravotní péči, dílny pro pracovní zařazení a víceúčelové prostory sloužící vzdělávacím a sportovním aktivitám. Věznice disponuje

⁵⁴BAJCURA, Lubomír. *Práva vězně: od vazby po propuštění z trestu odnětí svobody*. Praha: Grada, 1999, s. 44–48. ISBN 80-7169-555-6.

⁵⁵DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: charakteristiky odsouzených v českých věznicích : deskriptivní studie*. [Praha]: Vězeňská služba České republiky, 2018. ISBN 978-80-270-5197-7.

⁵⁶Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

⁵⁷Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, § 17–19.

také knihovnou, kaple a prostorem pro návštěvy rodinných příslušníků.⁵⁸ Popisované prostory přispívají k zachování přijatelných životních podmínek odsouzených a vytvářejí materiální základ pro realizaci resocializačních aktivit.

Kvalita ubytovacích podmínek je v odborné literatuře považována za jeden z faktorů ovlivňujících průběh výkonu trestu i postoje odsouzených vůči vězeňskému personálu. Nevyhovující podmínky mohou zvyšovat napětí ve věznici a negativně ovlivňovat spolupráci odsouzených na programech zacházení.⁵⁹ Proto je průběžná modernizace a údržba vězeňských prostor považována za investici do efektivnějšího výkonu trestu.

Obrázek č.3 – Nově zrekonstruovaná část Věznice Všešrdy.

Zdroj: Vězeňská služba České republiky⁶⁰

3.5 Personální zabezpečení věznice

Řádné fungování Věznice Všešrdy je závislé na práci příslušníků a občanských zaměstnanců Vězeňské služby České republiky. Tito pracovníci zajišťují bezpečnost věznice, dohled nad odsouzenými i realizaci odborných programů zaměřených na jejich nápravu.⁶¹

⁵⁸VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Věznice Všešrdy – základní informace [online]. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-vsešrdy/sekce/zakladni-informace> [cit. 2026-06-06].

⁵⁹SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 88–91. ISBN 978-80-7372-287-6.

⁶⁰https://chomutovsky.denik.cz/zpravy_region/veznice-vsešrdy-prestavba-ubytovna.html

⁶¹Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky.

Vedle příslušníků vykonávajících službu ve výkonu trestu působí ve věznici také psychologové, sociální pracovníci, vychovatelé, pedagogové a další odborní zaměstnanci. Jejich úkolem je pomáhat odsouzeným při řešení osobních problémů a podporovat jejich začlenění do společnosti po propuštění.

Kvalita personálního zabezpečení má přímý vliv na bezpečnost věznice i na úspěšnost resocializačních aktivit.⁶² Odborně připravený personál proto představuje jeden z nejdůležitějších předpokladů efektivního fungování vězeňského zařízení.

Důležitou součástí práce odborných zaměstnanců je realizace programů zacházení, které jsou zaměřeny na snižování kriminogenních rizik a rozvoj schopností potřebných pro život na svobodě. Tyto programy zahrnují pracovní, vzdělávací, speciálně-výchovné a zájmové aktivity a jsou sestavovány individuálně podle potřeb odsouzeného.⁶³

⁶²BAJCURA, Lubomír. *Práva vězně: od vazby po propuštění z trestu odnětí svobody. Právo pro každého*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-555-6.

⁶³<https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-valdice/sekce/program-zachazeni/>

4 REŽIM A ČINNOSTI VE VĚZNICI VŠEHRDY

4.1 Denní režim odsouzených

Denní režim odsouzených ve Věznici Všehrdy je stanoven v souladu se zákonem o výkonu trestu odnětí svobody, vnitřním řádem věznice a dalšími interními předpisy Vězeňské služby České republiky. Jeho hlavním cílem je zajistit bezpečný a organizovaný chod věznice a současně vést odsouzené k dodržování pravidel, odpovědnosti a pracovních návyků.⁶⁴

Každý den je rozvržen do přesně stanovených časových úseků. Režim zpravidla zahrnuje budíček, osobní hygienu, ranní nástup, výdej stravy, pracovní nebo vzdělávací činnosti, účast na programech zacházení, osobní volno a večeřku. Odsouzení jsou povinni respektovat pokyny zaměstnanců Vězeňské služby a dodržovat stanovený harmonogram dne.

Ve Věznici Všehrdy je součástí denního režimu rovněž realizace pracovních aktivit, vzdělávacích kurzů a speciálně výchovných programů. Odsouzení mají v určeném rozsahu možnost využívat vycházky, sportovní činnosti, návštěvy, telefonické kontakty a další práva vyplývající z právních předpisů a vnitřního řádu věznice.⁶⁵

Pravidelně organizovaný denní režim přispívá k udržování pořádku a bezpečnosti ve věznici a zároveň podporuje resocializační proces odsouzených. Vytváření pravidelných návyků a odpovědného přístupu k plnění povinností představuje důležitý předpoklad pro jejich budoucí začlenění do společnosti po propuštění.⁶⁶

4.2 Pracovní zařazení odsouzených

Práce představuje jednu z nejvýznamnějších součástí výkonu trestu odnětí svobody. Odsouzení zařazení do pracovního procesu získávají pracovní návyky, učí se odpovědnosti a současně mají možnost podílet se na úhradě svých závazků.⁶⁷

⁶⁴Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

⁶⁵VĚZEŇSKÁ SLUŽBA VŠEHRDY. VNITŘNÍ ŘÁD VĚZNICE PRO MLADISTVÉ A ODSOUZENÉ MUŽE ZAŘAZENÉ K VÝKONU TRESTU DO VĚZNICE S OSTRAHOU. Online. Dostupné z: [www.https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/vsehrdy/ostatni/vrv-2025/vnitni-rad-veznice-pro-mladistve-a-odsouzene-muze-od-1-7-2025.pdf](https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/vsehrdy/ostatni/vrv-2025/vnitni-rad-veznice-pro-mladistve-a-odsouzene-muze-od-1-7-2025.pdf)

⁶⁶DRÁPAL, Jakub; JIŘÍČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

⁶⁷tamtéž

Významnou součástí programů zacházení představuje pracovní zařazení odsouzených, které přispívá k rozvoji pracovních návyků, posilování odpovědnosti a přípravě na život po propuštění. Z tohoto důvodu je pracovní činnost považována za jeden z nejefektivnějších nástrojů podporujících resocializační proces odsouzených osob.⁶⁸

Ve Věznici Všehrdy jsou odsouzení zaměstnáváni jak uvnitř areálu věznice, tak v rámci spolupráce s externími subjekty. Pracovní činnost přispívá nejen k efektivnímu využití času během výkonu trestu, ale také ke zvýšení šancí na budoucí pracovní uplatnění po propuštění.⁶⁹

Právě zaměstnanost bývá odborníky označována za jeden z důležitých faktorů snižujících riziko recidivy.⁷⁰ Pracovní činnost během výkonu trestu umožňuje odsouzeným osvojit si nebo udržet pracovní návyky, které jsou nezbytné pro jejich budoucí uplatnění na trhu práce.

Současně podporuje rozvoj odpovědnosti, pravidelnosti a schopnosti plnit stanovené povinnosti. Získané pracovní zkušenosti mohou po propuštění usnadnit návrat do běžného života a zvýšit šanci na nalezení legálního zaměstnání. Zaměstnání tak nepředstavuje pouze ekonomický přínos, ale také významný nástroj sociální integrace a prevence další trestné činnosti.

4.3 Vzdělávací a zájmové programy

Vzdělávání odsouzených představuje důležitý nástroj resocializace a přípravy na život po výkonu trestu. Odsouzení mají možnost zapojit se do vzdělávacích kurzů, rekvalifikačních programů nebo odborného výcviku podle svých schopností a zájmů.⁷¹

Ve Věznici Všehrdy jsou vzdělávací aktivity zaměřeny především na skupinu mladistvých odsouzených, u nichž je neukončené nebo chybějící vzdělání jedním z nejvýznamnějších rizikových faktorů recidivy.

⁶⁸JELÍNEK, Jiří JUDr. *Trestní zákoník a trestní řád*. Praha: Leges, 2009. ISBN 9788087212226.

⁶⁹VĚZEŇSKÁ SLUŽBA VŠEHRDY. VNITŘNÍ ŘÁD VĚZNICE PRO MLADISTVÉ A ODSOUZENÉ MUŽE ZAŘAZENÉ K VÝKONU TRESTU DO VĚZNICE S OSTRAHOU. Online. Dostupné z: [www.https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/vsehrdy/ostatni/vrv-2025/vnitni-rad-veznice-pro-mladistve-a-odsouzene-muze-od-1-7-2025.pdf](https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/vsehrdy/ostatni/vrv-2025/vnitni-rad-veznice-pro-mladistve-a-odsouzene-muze-od-1-7-2025.pdf)

⁷⁰DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: charakteristiky odsouzených v českých věznicích : deskriptivní studie*. [Praha]: Vězeňská služba České republiky, 2018. ISBN 978-80-270-5197-7.

⁷¹DRÁPAL, Jakub; JIŘÍČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

Odsouzení mají možnost dokončit základní vzdělání, zapojit se do učebních oborů nebo absolvovat rekvalifikační kurzy zaměřené na uplatnění na trhu práce.⁷² Příkladem konkrétní aktivity je spolupráce věznice s organizací Volonté Czech, v jejímž rámci absolvovali odsouzení kurz obsluhy motorových pil a křovinořezů zaměřený na zvýšení jejich šancí na pracovní uplatnění po propuštění.⁷³

Zájmové aktivity tvoří důležitý doplněk vzdělávacích programů. Odsouzení se mohou zapojit do sportovních aktivit, kroužků rukodělných činností nebo kulturních akcí pořádaných ve věznici. Tyto aktivity přispívají k smysluplnému trávení volného času, rozvoji osobnosti a udržování psychické pohody odsouzených.⁷⁴ Odborná literatura zdůrazňuje, že zapojení do volnočasových aktivit snižuje výskyt agresivního chování ve věznicích a posiluje ochotu odsouzených spolupracovat s vězeňským personálem.

Efektivita vzdělávacích programů závisí mimo jiné na motivaci samotných odsouzených. Ne všichni vězněné osoby jsou ochotny aktivně se vzdělávat, a proto hraje důležitou roli práce vychovatelů, kteří odsouzené motivují a průběžně hodnotí jejich pokroky v rámci individuálního programu zacházení.⁷⁵ Pravidelné hodnocení umožňuje pružně reagovat na změny v potřebách a možnostech každého odsouzeného.

Ve Věznici Všechny jsou realizovány také kurzy zaměřené na získání praktických dovedností využitelných na trhu práce. Mezi ně patří například odborné kurzy zaměřené na práci se dřevem nebo obsluhu techniky.⁷⁶ Zmíněné aktivity mohou významně zvýšit šanci odsouzených na získání zaměstnání po propuštění.

Vedle vzdělávání jsou podporovány také zájmové činnosti, které přispívají ke smysluplnému využití volného času a rozvoji osobnosti odsouzených.

4.4 Speciálně výchovné aktivity

Speciálně výchovné aktivity jsou zákonem definovány jako specifická forma práce s odsouzenými zaměřená na změnu jejich postojů, hodnot a způsobů chování. Realizují

⁷²tamtéž

⁷³VOLONTÉ CZECH. Pro zvýšení uplatnění na trhu práce: kurz obsluhy motorových pil pro odsouzené z Věznice Všechny [online]. Dostupné z: <https://www.volonte.cz/post/veznice-vsechny-kurz-motorove-pily-a-krovinoрезы/> [cit. 2026-06-06].

⁷⁴SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 102–106. ISBN 978-80-7372-287-6.

⁷⁵DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: Charakteristiky odsouzených v českých věznicích: deskriptivní studie*. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2018, s. 41–44. ISBN 978-80-270-5197-7.

⁷⁶tamtéž.

je odborní zaměstnanci věznice a to konkrétně speciální pedagogové, psychologové a vychovatelé a mohou mít formu individuálních pohovorů, skupinové terapie nebo strukturovaných tréninkových programů.⁷⁷

Zákon č. 169/1999 Sb. a vyhláška č. 345/1999 Sb. tyto aktivity řadí mezi povinné součásti programu zacházení pro každého odsouzeného. Mezi nejčastěji využívané typy speciálně výchovných aktivit patří programy zaměřené na zvládnutí agresivity a impulzivity, terapeutické skupiny pro osoby závislé na návykových látkách, programy rozvoje sociálních a komunikačních dovedností a specifické programy pro pachatele násilné nebo sexuálně motivované trestné činnosti.⁷⁸

Ve věznici zaměřené na mladistvé, jakou je Věznice Všehrady, mají zvláštní význam programy zaměřené na sebeovládání, řešení konfliktů a budování odpovědného vztahu k autoritám. Účinnost speciálně výchovných aktivit je podmíněna dobrovolnou a aktivní účastí odsouzených. Odborníci proto upozorňují, že klíčovým úkolem vychovatelů není pouze realizovat program, ale zejména vytvořit vztah důvěry, který odsouzeného motivuje k práci na sobě samém.⁷⁹ Bez tohoto vztahu hrozí, že se z programů zacházení stane formální záležitost plněná odsouzenými bez skutečné vnitřní změny.

Tyto programy jsou zaměřeny například na prevenci závislostí, zvládnutí konfliktů, finanční gramotnost nebo posilování pracovních a sociálních návyků. Jejich konkrétní podoba se přizpůsobuje individuálním potřebám jednotlivých odsouzených.

Význam speciálně výchovných aktivit spočívá především v tom, že se zaměřují na příčiny problémového chování, které mohly vést ke spáchání trestné činnosti.

4.5 Role zaměstnanců Vězeňské služby

Zaměstnanci Vězeňské služby České republiky plní při výkonu trestu odnětí svobody řadu úkolů. Kromě zajišťování bezpečnosti a dohledu nad odsouzenými se podílejí také na realizaci programů zacházení a odborné práci s vězněnými osobami.⁸⁰

⁷⁷Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, § 36–38.

⁷⁸SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 112–118. ISBN 978-80-7372-287-6.

⁷⁹ŠKOVIERA, Albín. *Metody resocializační výchovy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2021, s. 67–72. ISBN 978-80-7560-347-0.

⁸⁰Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky

Významnou roli zde zastávají vychovatelé, psychologové, sociální pracovníci a speciální pedagogové. Jejich úkolem je pomáhat odsouzeným řešit osobní problémy a motivovat je k pozitivním změnám v jejich životě.

Kvalita práce zaměstnanců má přímý vliv na atmosféru ve věznici i na úspěšnost resocializačního procesu.⁸¹ Odborně připravený a motivovaný personál dokáže efektivněji řešit konfliktní situace, podporovat pozitivní změny v chování odsouzených a vytvářet prostředí založené na vzájemném respektu.

Důležitá je také schopnost zaměstnanců individuálně pracovat s potřebami odsouzených a vhodně je motivovat k aktivnímu zapojení do programů zacházení. Právě přístup zaměstnanců může významně ovlivnit ochotu odsouzených spolupracovat na své nápravě a připravovat se na návrat do společnosti po skončení výkonu trestu.

4.6 Bezpečnostní opatření a kontrolní činnost

Bezpečnost představuje jeden ze základních pilířů fungování každé věznice. Ve Věznici Všehrdy jsou proto uplatňována různá technická, organizační i personální opatření zaměřená na ochranu zaměstnanců, odsouzených a veřejnosti.⁸²

Součástí kontrolní činnosti jsou pravidelné kontroly cel, osobní prohlídky odsouzených, monitoring pohybu osob a dohled nad dodržováním vnitřního řádu. Tato opatření pomáhají předcházet útěkům, násilným incidentům nebo držení nepovolených předmětů.

Přestože mohou být některá bezpečnostní opatření vnímána jako omezující, jejich účelem je zajistit bezpečný a řádný výkon trestu odnětí svobody.⁸³ Popisovaná opatření zároveň přispívají k ochraně zaměstnanců věznice, odsouzených i veřejnosti před možnými bezpečnostními riziky.

Jejich význam spočívá také v prevenci nežádoucího chování, jako jsou útoky, násilné incidenty nebo držení zakázaných předmětů. Efektivně nastavený bezpečnostní systém tak představuje nezbytný předpoklad pro fungování věznice a realizaci resocializačních aktivit.

⁸¹DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021.ISBN 978-80-7676-066-0.

⁸²Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

⁸³DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021.ISBN 978-80-7676-066-0.

5 PROBLÉMY V RESOCIALIZACI

5.1 Pojem a význam resocializace

Resocializace představuje proces, jehož cílem je připravit odsouzeného na návrat do běžného života po výkonu trestu odnětí svobody. Jedná se o soubor aktivit a opatření zaměřených na změnu postojů, hodnot a chování odsouzených tak, aby byli schopni respektovat právní a společenské normy.⁸⁴

Odborná literatura rozlišuje tři základní roviny resocializace. Primární resocializace probíhá v raném dětství v rodině a škole a zajišťuje základní socializaci jedince. Sekundární resocializace navazuje v dospělosti, kdy jsou v souladu se společenskými normami upevňovány hodnoty a vzorce chování. Terciární resocializace se pak týká osob, které se od společenských norem odchýlily tedy i odsouzených a jejím cílem je jejich opětovné začlenění do společnosti.⁸⁵

Výkon trestu odnětí svobody se odehrává právě v rovině terciární resocializace. Srovnání přístupů k resocializaci v různých evropských zemích ukazuje, že nejúčinnější modely kombinují strukturovanou práci uvnitř věznice s navazující podporou po propuštění.

Skandinávské země, zejména Norsko a Finsko, dosahují dlouhodobě nejnižší míry recidivy v Evropě, přičemž jejich systémy jsou postaveny na principech normalizace, tzn. snaze přiblížit podmínky výkonu trestu podmínkám běžného života a důrazu na zachování rodinných vazeb a přípravy na zaměstnání.⁸⁶ Výše uvedený přístup je inspirací i pro české vězeňství, byť plná implementace naráží na kapacitní a finanční omezení.

V současném pojetí vězeňství je resocializace považována za jednu z nejdůležitějších funkcí výkonu trestu. Jejím cílem není pouze zabránit dalšímu páchání trestné činnosti, ale také podpořit začlenění odsouzeného do společnosti.

Úspěšná resocializace může přispět ke zvýšení bezpečnosti společnosti a současně zlepšit kvalitu života bývalých odsouzených. Přestože je význam resocializace obecně

⁸⁴ŠKOVIERA, Albín. *Metody resocializační výchovy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2021. ISBN 978-80-7560-347-0.

⁸⁵NOVOTNÝ, Oto; ZAPLETAL, Josef a kol. *Kriminologie. 2. přeprac. vyd.* Praha: ASPI, 2004, s. 134–138. ISBN 80-7357-026-2.

⁸⁶DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 42–47. ISBN 978-80-7676-066-0.

uznáván, její úspěšnost závisí na řadě faktorů, které není vždy možné ovlivnit pouze během výkonu trestu.

5.2 Programy zacházení s odsouzenými

Programy zacházení představují základní nástroj práce s odsouzenými během výkonu trestu odnětí svobody. Jsou sestavovány individuálně s ohledem na osobnost odsouzeného, jeho potřeby a rizikové faktory.⁸⁷

Součástí těchto programů mohou být vzdělávací aktivity, pracovní zařazení, psychologické poradenství, terapeutické programy nebo sociálně-výchovné činnosti. Jejich společným cílem je podpora pozitivních změn v chování odsouzených a zvýšení jejich šancí na úspěšné začlenění do společnosti po propuštění.

Vyhláška č. 345/1999 Sb. rozlišuje pět základních oblastí programů zacházení: pracovní aktivity, vzdělávací aktivity, speciálně výchovné aktivity, zájmové aktivity a oblast utváření vnějších vztahů, do níž spadá udržování kontaktů s rodinou a příprava na propuštění.⁸⁸

Každý odsouzený má povinnost se na programu zacházení podílet, přičemž míra jeho aktivní účasti je jedním z hodnotících kritérií při rozhodování o podmíněném propuštění. Efektivita programů zacházení závisí na kvalitě jejich přípravy a na míře individualizace. Studie realizované v českém prostředí ukazují, že odsouzení, kteří se aktivně zapojují do strukturovaných programů, zejména vzdělávacích a pracovních vykazují po propuštění nižší míru recidivy než ti, kteří se programům vyhýbali.⁸⁹

Uvedené zjištění potvrzuje, že programy zacházení mají reálný potenciál ovlivnit chování odsouzených, pokud jsou připraveny s ohledem na konkrétní rizikové a protektivní faktory každého jedince.

Velkou výhodou programů zacházení je možnost individuálního přístupu. Každý odsouzený se totiž potýká s odlišnými problémy a vyžaduje rozdílnou míru podpory během výkonu trestu.

⁸⁷DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: charakteristiky odsouzených v českých věznicích : deskriptivní studie*. [Praha]: Vězeňská služba České republiky, 2018. ISBN 978-80-270-5197-7.

⁸⁸Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, § 36.

⁸⁹DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: Charakteristiky odsouzených v českých věznicích: deskriptivní studie*. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2018, s. 56–61. ISBN 978-80-270-5197-7.

5.3 Překážky úspěšné resocializace

Přestože jsou ve věznicích realizovány různé resocializační programy, jejich účinnost může být ovlivněna řadou překážek. Mezi nejvýznamnější patří nízká motivace odsouzených ke změně, nedostatečné vzdělání, dlouhodobá nezaměstnanost nebo závislost na návykových látkách.⁹⁰

Významnou roli hraje také délka výkonu trestu a kvalita sociálních vztahů odsouzeného. Osoby, které během výkonu trestu ztratí kontakt s rodinou nebo blízkými osobami, často čelí větším problémům při návratu do běžného života. Specifickou překážkou, na kterou upozorňuje penologická literatura, je tzv. prizonizace.

Jde o proces, při němž si odsouzený v průběhu výkonu trestu postupně osvojuje normy a hodnoty vězeňské subkultury, loajalitu vůči spoluvězňům, nedůvěru vůči autoritám a způsoby jednání, které jsou funkční za mřížemi, ale v běžném životě vedou k selhání.⁹¹

Čím delší je výkon trestu, tím hlouběji se prizonizace zakořeňuje, a tím obtížnější je pak reintegrace do společnosti. Dalším strukturálním problémem je nedostatečná provázanost vězeňského systému s navazujícími službami.

Mnoho odsouzených je po propuštění ponecháno bez systematické pomoci v oblasti bydlení, zaměstnání nebo řešení dluhů. Přestože v České republice existují neziskové organizace nabízející postpenitenciární péči, jejich kapacity jsou omezené a geograficky nerovnoměrně rozmístěné.⁹² Výsledkem je, že část propuštěných se bez jakékoli podpory vrací do stejného sociálního prostředí, které vedlo k původní trestné činnosti.

Za překážku lze považovat také negativní postoje části společnosti vůči bývalým odsouzeným. Ty mohou komplikovat jejich snahu získat zaměstnání nebo navázat nové sociální vztahy.

⁹⁰DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

⁹¹SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 76–80. ISBN 978-80-7372-287-6.

⁹²DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 225–231. ISBN 978-80-7676-066-0.

5.4 Faktory ovlivňující návrat do společnosti

Návrat odsouzeného do společnosti je ovlivňován kombinací osobních, sociálních a ekonomických faktorů. Důležitou roli hraje zejména rodinné zázemí, možnost pracovního uplatnění a dostupnost bydlení po propuštění.⁹³

Osoby, které mají stabilní podporu rodiny a perspektivu zaměstnání, se zpravidla snáze adaptují na život na svobodě. Naopak nedostatek finančních prostředků nebo sociální izolace mohou zvyšovat riziko opětovného páchání trestné činnosti.

Probační a mediační služba České republiky hraje v procesu návratu odsouzených do společnosti nezastupitelnou roli. Prostřednictvím dohledu nad podmíněně propuštěnými osobami, zprostředkování kontaktu s poskytovateli sociálních služeb a mediace mezi pachatelem a obětí přispívá ke strukturované podpoře v kritickém období po propuštění.⁹⁴

Výzkumy potvrzují, že osoby, které jsou po propuštění pod probačním dohledem, vykazují v prvních dvou letech nižší míru recidivy než osoby propuštěné bez jakékoli formy dohledu.

Dostupnost bydlení po propuštění patří v českém prostředí k nejnaléhavějším problémům. Řada odsouzených ztrácí v průběhu výkonu trestu nájem, přichází o rodinné zázemí nebo se zadluží způsobem, který jim znemožňuje vstup na legální trh s bydlením. Bez stabilního bydlení je obtížné udržet zaměstnání a budovat sociální vztahy nezbytné pro řádný život.⁹⁵ Řešení bytové situace proto odborníci považují za jednu z prioritních oblastí postpenitenciární péče.

Úspěšný návrat do společnosti proto vyžaduje nejen aktivní přístup samotného odsouzeného, ale také spolupráci státních institucí, neziskových organizací a dalších subjektů poskytujících pomoc po propuštění.

5.5 Nejčastější problémy po propuštění z výkonu trestu

Po propuštění z výkonu trestu se bývalí odsouzení často setkávají s řadou problémů, které mohou komplikovat jejich návrat do běžného života. Mezi nejčastější patří obtížné

⁹³ŠKOVIERA, Albín. *Metody resocializační výchovy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2021. ISBN 978-80-7560-347-0.

⁹⁴ROZUM, Jan. *Probační programy pro mladistvé*. Studie. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-114-1.

⁹⁵NOVOTNÝ, Oto; ZAPLETAL, Josef a kol. *Kriminologie. 2. přeprac. vyd.* Praha: ASPI, 2004, s. 210–215. ISBN 80-7357-026-2.

hledání zaměstnání, nedostatek finančních prostředků nebo problémy se zajištěním bydlení.⁹⁶

Další komplikací bývá narušení rodinných vztahů nebo ztráta sociálních kontaktů během pobytu ve věznici. Někteří bývalí odsouzení se navíc potýkají s nedůvěrou okolí, což může negativně ovlivňovat jejich snahu začít nový život.

Pokud nejsou tyto problémy včas řešeny, může dojít k návratu k původnímu způsobu života a následně i k opětovnému páchání trestné činnosti. Z tohoto důvodu je podpora osob po propuštění důležitou součástí prevence recidivy.

Uvedené problémy ukazují, že návrat do společnosti po výkonu trestu představuje pro bývalé odsouzené náročné životní období. Přestože si řada z nich přeje začít nový život, často naráží na překážky, které jim ztěžují běžné fungování ve společnosti.

Absence stabilního zaměstnání, finanční nejistota nebo nedostatek podpory ze strany rodiny mohou vést k pocitu bezvýhodnosti a sociálnímu vyloučení. Právě proto je důležité věnovat pozornost nejen samotné resocializaci během výkonu trestu, ale také následné pomoci po propuštění, která může významně přispět k úspěšnému začlenění bývalých odsouzených do běžného života.

⁹⁶DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). České vězeňství. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

6 ANALÝZA RECIDIVY ODSOUZENÝCH

Tato kapitola pracuje s celorepublikovými daty o recidivě odsouzených v České republice, nikoli s daty výlučně z Věznice Všechny. Důvodem je skutečnost, že Vězeňská služba České republiky nezveřejňuje statistiky recidivy členěné podle jednotlivých věznic. Veřejně dostupné jsou pouze souhrnné údaje za celý vězeňský systém, případně členěné podle pohlaví, typu propuštění nebo věkové kategorie odsouzených. Celorepubliková data proto slouží jako referenční rámec, na jehož pozadí lze posoudit situaci ve Věznici Všechny.

Vzhledem k tomu, že Věznice Všechny je věznicí s ostrahou pro dospělé muže a také mladistvé, jsou pro ni relevantní zejména údaje týkající se mužské vězeňské populace, mladistvých odsouzených a osob s opakovaným pobytem ve výkonu trestu.

Závěry z analýzy celorepublikových dat jsou v každé podkapitole vztaženy ke specifickým Věznici Všechny, čímž je zajištěna návaznost analytické části na hlavní cíl práce.

6.1 Vymezení pojmu recidiva

Recidiva představuje opětovné páchaní trestné činnosti osobou, která již byla v minulosti za trestný čin odsouzena. V oblasti penologie je recidiva považována za jeden z hlavních ukazatelů úspěšnosti či neúspěšnosti resocializačního procesu.⁹⁷ Pokud se odsouzený po propuštění dopustí další trestné činnosti, lze předpokládat, že dosavadní nápravná opatření nebyla zcela účinná.

Odborná literatura rozlišuje několik druhů recidivy. Nejčastěji se uvádí recidiva trestní, kdy pachatel znovu spáchá trestný čin, a recidiva penologická, která sleduje opakovaný výkon trestu odnětí svobody. Právě penologická recidiva představuje významný ukazatel využívaný Vězeňskou službou České republiky při hodnocení výsledků výkonu trestu.

Recidiva je dlouhodobě jedním z nejzávažnějších problémů českého vězeňství. Její existence ukazuje, že samotný výkon trestu nemusí být vždy dostatečný k trvalé změně postojů a způsobu života odsouzených.

⁹⁷ŠKOVIERA, Albín. *Metody resocializační výchovy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2021. ISBN 978-80-7560-347-0.

6.2 Faktory ovlivňující recidivu

Na vznik recidivy působí řada vzájemně propojených faktorů. Mezi nejvýznamnější patří nízké vzdělání, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na návykových látkách, zadluženost a nedostatečné rodinné zázemí. Uvedené faktory mohou významně komplikovat návrat odsouzeného do běžného života po propuštění.⁹⁸

Významnou roli hraje také délka předchozí kriminální kariéry a počet již vykonaných trestů odnětí svobody.⁹⁹ U osob, které byly opakovaně vězněny, bývá riziko další recidivy zpravidla vyšší než u prvotrestaných pachatelů.

Z odborných poznatků vyplývá, že mezi nejúčinnější preventivní faktory patří stabilní zaměstnání, funkční rodinné vztahy a aktivní zapojení odsouzeného do resocializačních programů během výkonu trestu.

6.3 Statistické údaje o recidivě v České republice

Ročenka Vězeňské služby ČR pracuje s pojmem penologické recidivy, který vychází z § 7 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Jde o počet předchozích výkonů trestu odnětí svobody dané osoby, a nikoli o počet spáchaných trestných činů. Penologická recidiva proto nezachycuje úplný rozsah kriminálního jednání, neboť opomíjí skutky, za které pachatel trest odnětí svobody nevykonal nebo byl pouze podmíněně odsouzen. Vězeňská služba tento ukazatel využívá mimo jiné při rozhodování o zařazení odsouzených do oddělení s nízkým, středním nebo vysokým stupněm zabezpečení věznic s ostrahou.

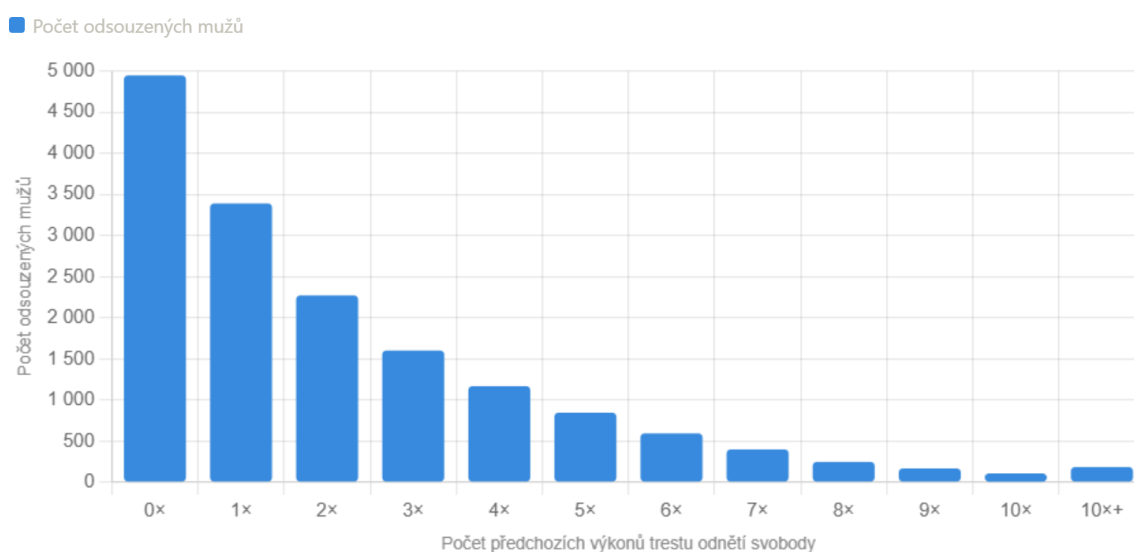
K 31. 12. 2025 bylo v českých věznicích celkem 15 930 odsouzených mužů. Poprvé procházelo výkonem trestu 4 947 z nich, tedy 31,05 %. Zbývajících 10 983 mužů, téměř 69 % celku, se ve výkonu trestu ocitlo opakovaně. Distribuce má sestupný charakter s prudkým poklesem četností od kategorie prvovězněných dále: druhá nejsilnější skupina, tj. osoby ve výkonu trestu podruhé, tvoří ještě 21,28 %, ale již třetí kategorie (2x) nedosahuje 15 %. Graf tak zřetelně ukazuje, že dvě třetiny mužské vězeňské populace tvoří recidivisté, přičemž největší jedinou skupinou jsou přesto prvovězňáci.

⁹⁸DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav; RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

⁹⁹DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: charakteristiky odsouzených v českých věznicích : deskriptivní studie*. [Praha]: Vězeňská služba České republiky, 2018. ISBN 978-80-270-5197-7.

Zvláštní pozornost si zaslouží chroničtí recidivisté s pěti a více předchozími výkony trestu. Takových mužů bylo k datu sběru dat celkem 1 591, tedy přibližně 10 % celé mužské vězeňské populace. Skupina s deseti a více výkony zahrnovala 292 mužů, z nichž 185 absolvovalo trest odnětí svobody více než desetkrát. Tito jedinci představují extrémní případ selhání resocializačního systému a jejich opakované uvěznění klade specifické nároky na vězeňský personál i na kapacity ústavů.

Graf 1: Recidiva odsouzených mužů k 31. 12. 2025

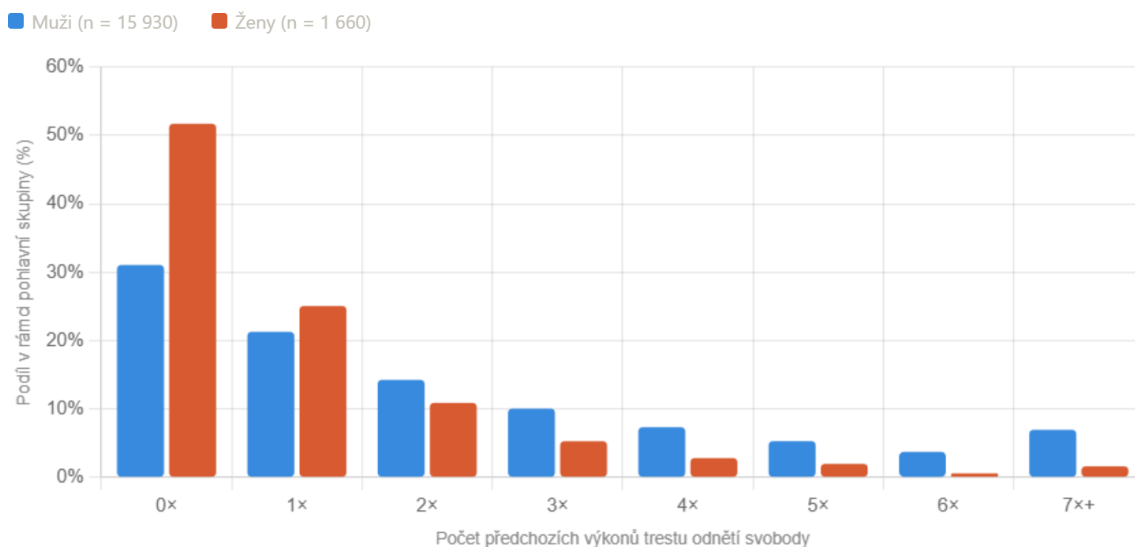

Zdroj: Statistická ročenka VS ČR za rok 2025¹⁰⁰

Výsledky jsou platné k jednomu konkrétnímu dni a nepostihují dynamiku recidivy po propuštění. Pro sledování tzv. postpenitenciární recidivy by bylo třeba pracovat s longitudinálními daty sledujícími osud propuštěných osob v čase, která Vězeňská služba ČR systematicky nezveřejňuje.

¹⁰⁰VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Statistická ročenka 2025. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-vezenske-sluzby-ceske-republiky-za-rok-2025-1.pdf>. [cit. 2026-06-10].

Graf 2: Recidiva dle pohlaví

Zdroj: Statistická ročenka VS ČR za rok 2025¹⁰¹

Srovnání recidivy podle pohlaví přináší výrazný strukturální kontrast. Z celkového počtu 1 660 odsouzených žen absolvovalo výkon trestu poprvé 858 z nich, tedy 51,69 %. U mužů byl tentýž podíl výrazně nižší: prvovězněných bylo 31,05 % z 15 930 odsouzených mužů. Ženy tak ve srovnání s muži vykazují podstatně nižší míru recidivy. Rozdíl je statisticky i věcně signifikantní a přetrvává ve všech sledovaných kategoriích.

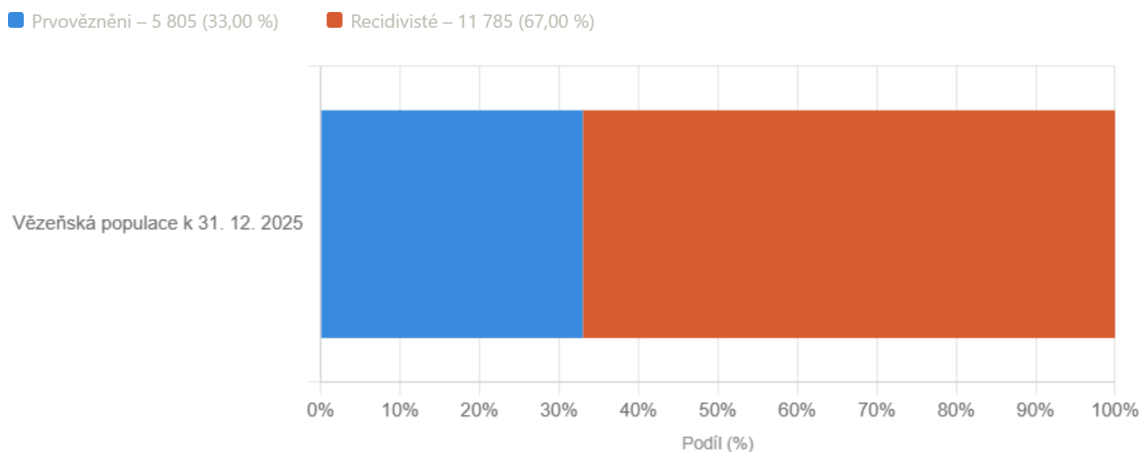
S rostoucím počtem předchozích trestů se rozdíl mezi pohlavími dále prohlubuje. V kategoriích 4x a více tvoří odsouzení muži 21,6 % mužské vězeňské populace, ale u žen jde o pouhých 5,9 % žen. Tento rozdíl lze vysvětlit více faktory: odlišnou strukturou trestné činnosti, za niž jsou ženy odsuzovány, rozdílnou délkou ukládaných trestů i odlišnou sociální situací žen v okamžiku propuštění. Ženy jsou v ČR odsuzovány převážně za majetkovou a drogovou trestnou činnost, přičemž soudy v těchto kategoriích ukládají podmíněné tresty bez výkonu odnětí svobody výrazně častěji než u násilné trestné činnosti. Výsledky tak zároveň nepřímě odrážejí rozdíly v soudní praxi a v druhu trestné činnosti typické pro každé pohlaví.

Graf pracuje s relativními hodnotami přepočítanými zvlášť pro muže (n = 15 930) a zvlášť pro ženy (n = 1 660). Absolutní počty obou skupin jsou nesrovnatelné, neboť

¹⁰¹VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Statistická ročenka 2025. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-vezenske-sluzby-ceske-republiky-za-rok-2025-1.pdf>. [cit. 2026-06-10].

odsouzených mužů je přibližně devětkrát více. Relativní vyjádření je proto metodologicky nezbytné pro smysluplné mezi skupinové srovnání.

Graf 3: Podíl prvovězněných a recidivistů v celkové vězeňské populaci

Zdroj: Statistická ročenka VS ČR za rok 2025¹⁰²

Ze 17 590 odsouzených osob nacházejících se v českých věznicích k 31. 12. 2025 absolvovalo výkon trestu odnětí svobody poprvé 5 805 z nich. Zbývajících 11 785 osob bylo ve vězení podruhé nebo vícekrát. Poměr prvovězněných a recidivistů vychází přibližně na 1 : 2.

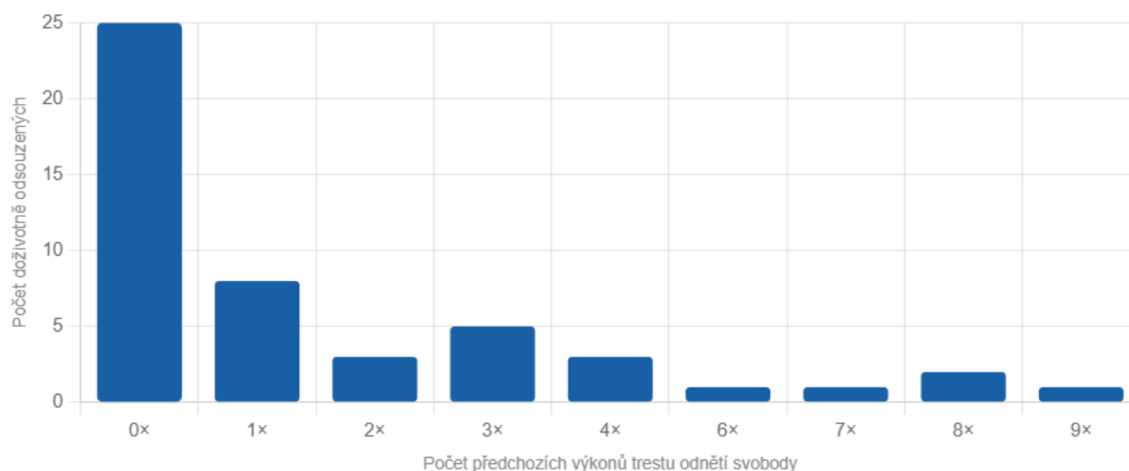
Tento poměr má přímé důsledky pro organizaci výkonu trestu i pro výzkum účinnosti trestní politiky. Vězeňská služba musí nastavovat programy zacházení pro dvě strukturálně odlišné skupiny osob: pro ty, kteří výkonem trestu procházejí poprvé a jejichž resocializační potenciál je zpravidla vyšší, a pro ty, kteří mají s vězeňským prostředím zkušenosti opakované a u nichž standardní resocializační přístupy selhávají častěji. Obě skupiny mají odlišné potřeby, odlišná rizika a vyžadují odlišně nastavené intervence. Fakt, že recidivisté tvoří dvě třetiny vězeňské populace, zároveň zpochybňuje představu o výkonu trestu jako účinném odstrašujícím nástroji.

Srovnávací data Rady Evropy naznačují, že míra opakovaného věznění v ČR se pohybuje nad průměrem zemí západní Evropy. Přímé mezinárodní srovnání je ovšem metodologicky obtížné, protože jednotlivé státy definují recidivu odlišně. Část zemí sleduje kriminologickou recidivu na základě policejních databází, jiné vychází ze soudních odsouzení a jiné, stejně jako ČR, ze samotného výkonu trestu odnětí svobody.

¹⁰²VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Statistická ročenka 2025. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-vezenske-sluzby-ceske-republiky-za-rok-2025-1.pdf>. [cit. 2026-06-10].

Graf 4: Recidiva doživotně odsouzených osob k 31. 12. 2025

■ Počet doživotně odsouzených osob

Zdroj: Statistická ročenka VS ČR za rok 2025¹⁰³

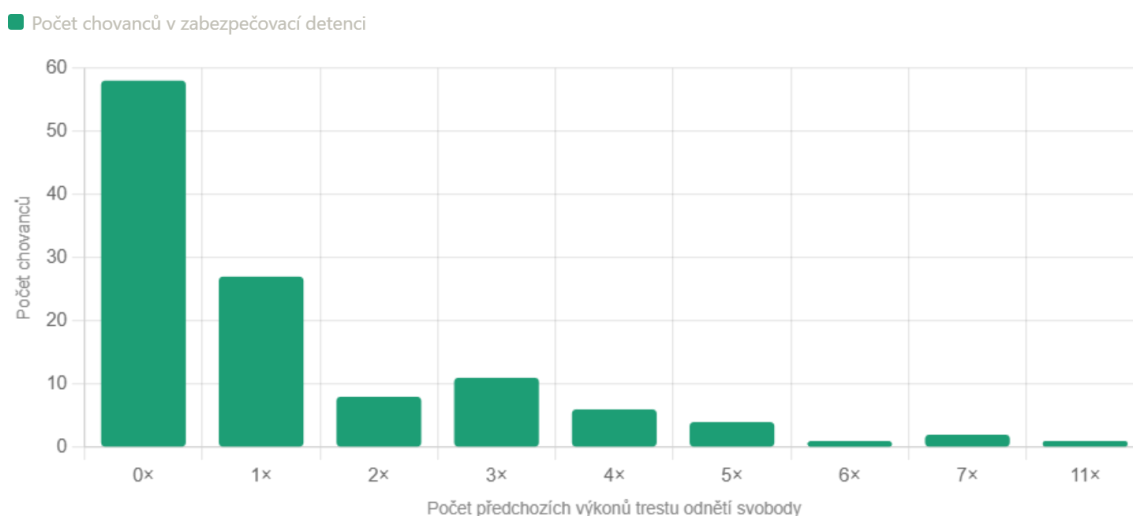
Doživotně odsouzené osoby tvoří specifickou a početně malou skupinu. K 31. 12. 2025 jich bylo v českých věznicích celkem 49. Graf zobrazuje jejich recidivu, tedy kolikrát tyto osoby předtím, než dostaly doživotní trest, vykonaly trest odnětí svobody. Výsledky jsou pozoruhodné: 25 z 49 doživotně odsouzených, tedy 51,02 %, si odpykává doživotní trest poprvé. Jde o skupinu osob, která se dostala k nejpřísnějšímu trestu v českém trestním právu, aniž by předtím prošla výkonem jakéhokoli trestu odnětí svobody.

Toto zjištění ukazuje, že závažnost trestného činu a recidiva přímou korelaci nemají. Doživotní trest je v České republice ukládán za nejzávažnější trestné činy, zejména vraždy s přitěžujícími okolnostmi, a jeho uložení závisí především na povaze činu a na posouzení trvalosti pachatelovy nebezpečnosti, nikoli na délce jeho trestní kariéry. Část doživotně odsouzených jsou tedy osoby, které spáchaly extrémně závažný delikt bez předchozí kriminální kariéry zachycené výkonem trestu. V odborné literatuře bývá tato skupina označována jako tzv. situační pachatelé, u nichž trestný čin nevyplynul z dlouhodobého kriminálního životního stylu.

Malý počet případů ($n = 49$) znemožňuje statisticky spolehlivé zobecnění. Výsledky mají výhradně popisný charakter a nelze z nich vyvozovat závěry přesahující sledovaný datový soubor.

¹⁰³VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Statistická ročenka 2025. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-vezenske-sluzby-ceske-republiky-za-rok-2025-1.pdf>. [cit. 2026-06-10].

Graf 5: Recidiva chovanců v zabezpečovací detenci k 31. 12. 2025

Zdroj: Statistická ročenka VS ČR za rok 2025¹⁰⁴

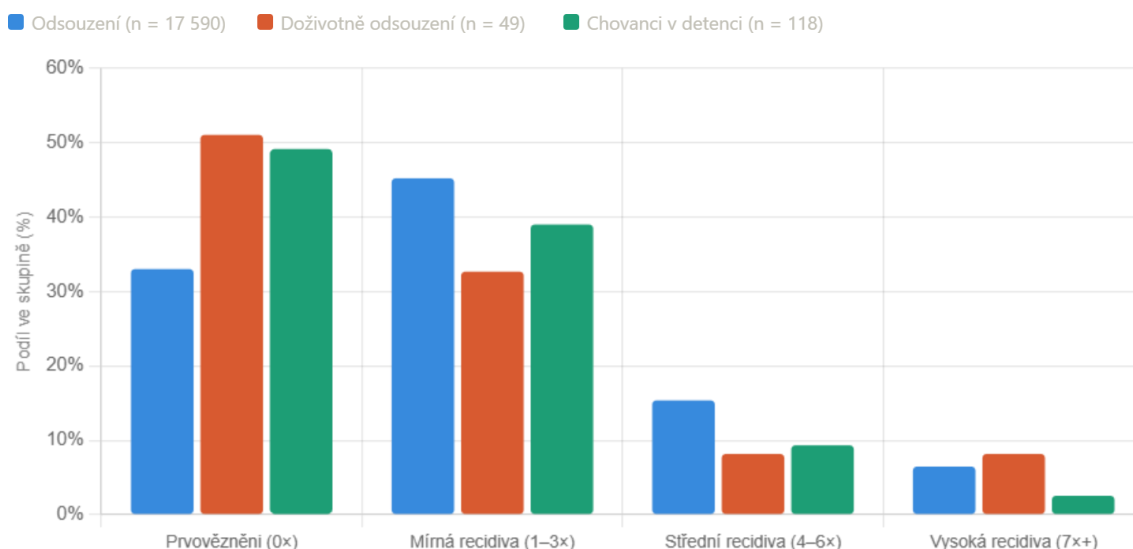
Zabezpečovací detence je ochranné opatření, nikoli trest odnětí svobody. Ukládá se osobám, u nichž soud shledal, že nejsou způsobilé k výkonu trestu odnětí svobody, nebo osobám, jejichž pobyt na svobodě je výjimečně nebezpečný a dosavadní ústavní léčba selhala. K 31. 12. 2025 bylo v ústavech pro výkon zabezpečovací detence celkem 118 chovanců.

Z tohoto počtu nebylo nikdy ve výkonu trestu odnětí svobody 58 chovanců, tedy 49,15 %. Přibližně čtvrtina (22,88 %) prošla výkonem trestu jedenkrát. Kategorie s vysokou recidivou, konkrétně 7x a více, zahrnuje jen tři osoby, tedy 2,54 % chovanců. Podíl prvovězněných je u chovanců výrazně vyšší než u běžné vězeňské populace (49,15 % vs. 33,00 %) a srovnatelný s doživotně odsouzenými. Zabezpečovací detence se tedy netýká primárně chronických recidivistů v penologickém smyslu, ale osob, jejichž nebezpečnost vychází ze závažné psychiatrické diagnózy a z povahy spáchaného činu.

Datový soubor je opět velmi malý ($n = 118$). Výsledky jsou platné k datu sběru dat a při takto nízkém počtu mohou i dílčí pohyby v populaci chovanců podstatně ovlivnit procentuální rozložení. Výsledky je tedy nutné interpretovat s opatrností a vnímat je jako popis stavu k jednomu dni, nikoli jako stabilní strukturální charakteristiku.

¹⁰⁴VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Statistická ročenka 2025. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-vezenske-sluzby-ceske-republiky-za-rok-2025-1.pdf>. [cit. 2026-06-10].

Graf 6: Srovnání recidivy tří skupin vězněných osob

Zdroj: Statistická ročenka VS ČR za rok 2025¹⁰⁵

Pro syntetické srovnání tří sledovaných skupin byly kategorie recidivy agregovány do čtyř pásem: prvověznění (0x), mírná recidiva (1 až 3x), střední recidiva (4 až 6x) a vysoká recidiva (7x a více). Toto zjednodušení umožňuje přehledné zobrazení strukturálních rozdílů mezi skupinami s řádově odlišnými absolutními počty. Procenta jsou vypočítána zvlášť pro každou skupinu.

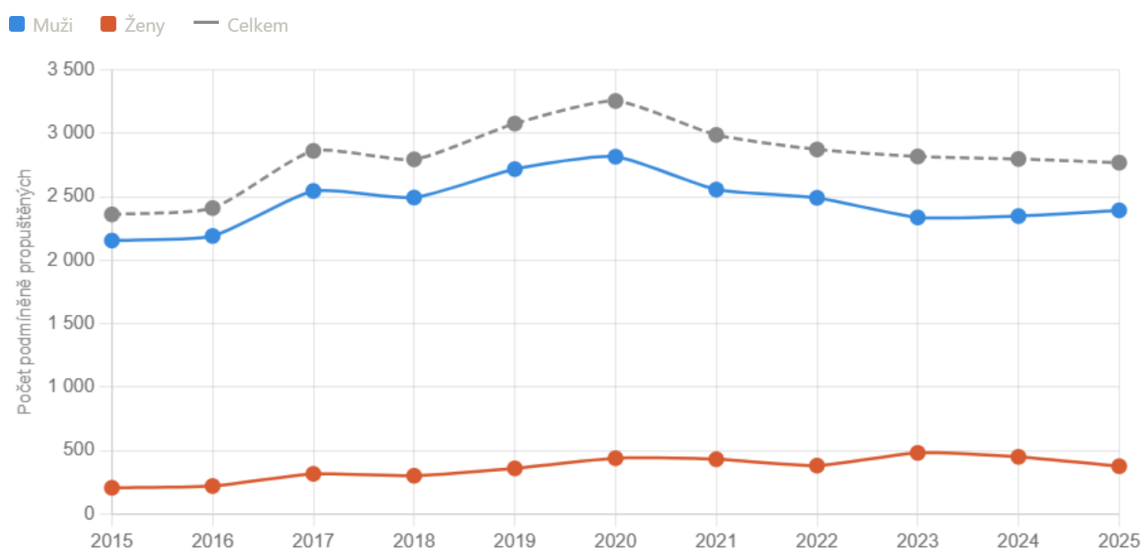
Největší podíl prvovězněných vykazuje doživotně odsouzení (51,02 %), těsně následovaní chovanci zabezpečovací detence (49,15 %). Odsouzení jako celek mají prvovězněných nejméně, pouze 33,00 %. V kategorii mírné recidivy (1 až 3x) dominuje obecná vězeňská populace s 45,19 %, zatímco u doživotně odsouzených a chovanců je tato kategorie zastoupena výrazně méně. Střední recidiva (4 až 6x) je nejvíce zastoupena u odsouzených (15,35 %), nejméně u chovanců (9,32 %). Vysokou recidivu (7x a více) vykazuje proporcionálně nejvíce doživotně odsouzených (8,16 %), ale i tak jde o marginální skupinu. Nejnižší výskyt vysoké recidivy zaznamenávají chovanci (2,54 %).

Klíčovým poznatkem srovnání je, že skupiny s nejzávažnějšími sankcemi (doživotní trest a detence) nevykazují vyšší recidivu než odsouzení obecně. Naopak, obě specifické skupiny mají vyšší podíl osob bez předchozího výkonu trestu.

¹⁰⁵VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Statistická ročenka 2025. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-vezenske-sluzby-ceske-republiky-za-rok-2025-1.pdf>. [cit. 2026-06-10].

Tento zdánlivý paradox má logické vysvětlení. Zařazení do zabezpečovací detence nebo uložení doživotního trestu závisí na povaze a závažnosti konkrétního činu a na psychiatrickém profilu pachatele, a nikoli primárně na délce kriminální kariéry. Recidiva je proto jen jedním z více klasifikačních nástrojů a nelze ji považovat za univerzální prediktor nebezpečnosti pachatele.

Graf 7: Vývoj počtu podmíněně propuštěných odsouzených v letech 2015 až 2025

Zdroj: Statistická ročenka VS ČR za rok 2025¹⁰⁶

Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody je pro výzkum recidivy zásadním momentem: právě v období bezprostředně po propuštění dochází u části odsouzených k opakovanému páchání trestné činnosti. Počet podmíněně propuštěných osob ročně nepřímě odráží, kolik lidí se každoročně dostává do situace, v níž recidiva hrozí. Vězeňská služba eviduje tento ukazatel od roku 2015, takže je k dispozici jedenáct po sobě jdoucích datových bodů.

V letech 2015 až 2020 počet podmíněně propuštěných průběžně rostl. Z výchozích 2 361 osob v roce 2015 se počet zvýšil na 3 255 v roce 2020, tedy o 38 % za pět let. Nejvyšší absolutní hodnota za celé sledované období připadá právě na rok 2020. Tento nárůst odráží souběh faktorů: změny v přístupu soudů k podmíněnému propuštění, kapacitní tlak na vězeňský systém a postupné rozšiřování kapacit Probační a mediační služby.

¹⁰⁶VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Statistická ročenka 2025. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-vezenske-sluzby-ceske-republiky-za-rok-2025-1.pdf>. [cit. 2026-06-10].

Od roku 2021 trend obrátil a počty podmíněně propuštěných klesají. V roce 2025 bylo podmíněně propuštěno 2 769 osob, o 15 % méně než v rekordním roce 2020. Pokles je patrný u obou pohlaví, avšak u žen je méně výrazný. Podíl žen na celkovém počtu podmíněně propuštěných vzrostl z 8,7 % v roce 2015 na 13,6 % v roce 2025. U mužů je tak pokles objemově výraznější.

Vztah mezi podmíněným propuštěním a recidivou přitom není přímočarý. Nižší počty podmíněně propuštěných nutně neznamenají nižší recidivu po propuštění. Mohou odrážet přísnější podmínky kladené soudy při rozhodování o propuštění, nižší počet žádostí ze strany odsouzených nebo celkový pokles vězeňské populace. Pro posouzení skutečné míry recidivy by bylo nutné sledovat, co se s propuštěnými osobami děje v následujících měsících a letech, a ta data ročenka neposkytuje.

6.4 Vyhodnocení účinnosti resocializačních programů

Vyhodnocení účinnosti resocializačních programů realizovaných v rámci výkonu trestu odnětí svobody je v podmínkách českého vězeňství metodologicky obtížné. Vězeňská služba České republiky nesleduje veřejně dostupnými statistickými nástroji osudy propuštěných odsouzených v čase, takže přímé měření tzv. postpenitenciární recidivy, tedy podílu osob, které se po propuštění vracejí k trestné činnosti v definovaném časovém horizontu, není ze Statistické ročenky možné. Dostupné údaje umožňují pouze zjištění recidivy, která zachycuje stav vězeňské populace k jednomu konkrétnímu dni a nevypovídá o tom, kolik propuštěných osob v určitém období po propuštění opětovně spáchalo trestnou činnost.

Recidivu lze přesto považovat za významný nepřímý ukazatel účinnosti resocializačních procesů. Z analýzy provedené v podkapitole 6.3 vyplývá, že téměř 69 % mužské vězeňské populace v České republice tvoří k 31. 12. 2025 osoby s opakovaným pobytem ve výkonu trestu. Pouze necelá třetina mužů procházela trestem odnětí svobody poprvé. Tato distribuce ukazuje, že současná podoba programů zacházení a navazující postpenitenciární péče nevede u významné části odsouzených k trvalé změně chování. Skupina chronických recidivistů s pěti a více vykonanými tresty, která zahrnuje přibližně 10 % mužské populace ve výkonu trestu, představuje extrémní případ selhání resocializačních opatření a zároveň skupinu, u níž standardně nastavené programy zacházení vykazují systematicky nižší účinnost.

Významnou indicii o účinnosti resocializačního systému přináší srovnání podle pohlaví. Zatímco u odsouzených mužů byl podíl prvovězněných 31,05 %, u žen činil 51,69 %.

Tento rozdíl nelze připisovat pouze odlišné účinnosti programů zacházení, neboť je významně ovlivněn strukturou trestné činnosti, za niž jsou jednotlivá pohlaví odsuzována, i odlišnou soudní praxí při ukládání nepodmíněných trestů. Současně však tento rozdíl naznačuje, že mužská vězeňská populace, do níž patří i odsouzení ve Věznici Všehrdy, vykazuje systematicky vyšší riziko opakovaného návratu do výkonu trestu než populace ženská. Pro úvahy o nastavení resocializačních programů to znamená, že vyšší pozornost by měla být věnována právě těm rizikovým faktorům, které se typicky vyskytují u mužských odsouzených.

Odborná literatura se shoduje na tom, že kritickým obdobím pro vznik recidivy jsou první dva roky po propuštění z výkonu trestu. V tomto časovém úseku se projevuje nejvyšší riziko opětovného páchání trestné činnosti, a to zejména v důsledku nedostatečně zajištěného bydlení, problematického návratu na pracovní trh, neřešené dluhové situace a oslabených sociálních vazeb.

Literatura proto zdůrazňuje, že účinnost resocializačního působení nelze posuzovat pouze podle aktivit realizovaných uvnitř věznice, ale rovněž podle míry návaznosti péče v období bezprostředně po propuštění. Pokles počtu podmíněně propuštěných osob, který je patrný od roku 2021, tuto situaci dále komplikuje. Nižší počet podmíněně propuštěných znamená menší dosah Probační a mediační služby České republiky, která se v dohledu nad propuštěnými osvědčuje jako účinný nástroj snižování recidivy v prvních letech po propuštění. Z hlediska obsahového nastavení programů zacházení lze konstatovat, že současný systém formálně pokrývá hlavní rizikové oblasti zjišťované u odsouzených. Pracovní zařazení, vzdělávací aktivity, speciálně výchovné programy, terapeutické intervence i sociální poradenství jsou ve věznicích standardně dostupné a opírají se o individuální posouzení rizik a potřeb pomocí nástroje SARPO.

Limitem však zůstává nedostatečná systematická evaluace jednotlivých typů programů a omezené sledování jejich dlouhodobých výsledků. Odborná literatura opakovaně poukazuje na to, že nejvyšší účinnost při snižování recidivy vykazují programy založené na kognitivně-behaviorálním přístupu, dále programy zaměřené na zvyšování pracovní kvalifikace a programy podporující udržení rodinných vazeb v průběhu výkonu trestu. Tyto typy intervencí jsou ve Vězeňské službě České republiky realizovány, jejich rozsah a intenzita však kolísají mezi jednotlivými zařízeními a jsou závislé na personálních a finančních možnostech.

V mezinárodním srovnání se Česká republika dlouhodobě řadí mezi státy s vyšší mírou opakovaného věznění, než je průměr zemí západní Evropy. Přímé srovnání je sice metodologicky obtížné v důsledku odlišného vymezení recidivy v jednotlivých státech, samotná struktura české vězeňské populace, v níž recidivisté tvoří dvě třetiny celku, však napovídá, že prostor pro zvyšování účinnosti resocializačního systému zůstává významný.

Souhrnně lze konstatovat, že programy zacházení realizované Vězeňskou službou České republiky obsahově odpovídají současným poznatkům penologie a kriminologie, přičemž jejich měřitelná účinnost je omezena především třemi faktory: absencí systematického longitudinálního sledování propuštěných osob, kolísavou kvalitou návazné postpenitenciární péče a vysokou koncentrací rizikových faktorů u mužské vězeňské populace. Tato zjištění poskytují východisko pro analýzu konkrétních problémů zjištěných ve Věznici Všehrdy v následující podkapitole.

6.5 Analýza problémů zjištěných ve Věznici Všehrdy

Posouzení konkrétních problémů Věznice Všehrdy je omezeno tím, že Vězeňská služba České republiky nezveřejňuje data o recidivě a dalších výkonových ukazatelích členěná podle jednotlivých zařízení. Z tohoto důvodu vychází následující analýza z propojení obecných celorepublikových údajů uvedených v podkapitole 6.3, charakteristiky věznice popsané v kapitole 3 a poznatků odborné literatury týkajících se mladistvých odsouzených a věznic s ostrahou. Závěry mají povahu strukturální analýzy, nikoli kvantitativního měření výkonu konkrétního zařízení.

Věznice Všehrdy je profilována jako věznice s ostrahou pro dospělé odsouzené muže a současně jako jedno z mála zařízení v České republice specializovaných na výkon trestu mladistvých odsouzených mužů. Tato kombinace klientely sama o sobě vytváří specifické nároky na organizaci výkonu trestu, na strukturu programů zacházení i na profesní kompetence personálu.

Mužská vězeňská populace, kterou věznice obsluhuje, vykazuje podle dat Statistické ročenky výrazně vyšší míru penologické recidivy, než je tomu u žen. Rizikový profil odsouzených ve Věznici Všehrdy je proto v průměru vyšší než celostátní průměr vězeňské populace jako celku, neboť ženská část populace, která rizikový profil snižuje, není ve Všehrdech zastoupena.

Druhou skupinou klientely jsou mladiství odsouzení. Tato kategorie pachatelů vyžaduje podle zákona č. 218/2003 Sb. specifický přístup, v němž je zdůrazněn výchovný účel sankce. Práce s mladistvými je v odborné literatuře označována za nejnáročnější segment vězeňské praxe, neboť tato skupina kombinuje nedokončený proces socializace, nižší úroveň dosaženého vzdělání, slabší pracovní návyky a častěji problematické rodinné zázemí.

U mladistvých je proto význam individuálního programu zacházení a kvalifikované odborné práce výrazně vyšší než u dospělých odsouzených. Konkrétním důsledkem pro Věznici Všechny je požadavek na vyšší podíl specializovaného personálu, zejména speciálních pedagogů, psychologů a sociálních pracovníků, a na intenzivnější individuální práci s každým odsouzeným.

Z porovnání kapacitních a personálních údajů uvedených v podkapitole 3.2 vyplývá, že věznice disponuje 552 ubytovacími místy pro odsouzené a 235 tabulkovými místy personálu. Poměr personálních a ubytovacích kapacit přibližně 1 ku 2,35 zahrnuje veškeré profese, tedy příslušníky zajišťující bezpečnost, administrativní zaměstnance i odborné specialisty.

Skutečný počet specialistů přímo pracujících s odsouzenými je proto výrazně nižší, než by mohl tento celkový poměr napovídat. V kombinaci s rizikovým profilem klientely, který výše uvedená analýza dokládá, představuje omezený rozsah odborného personálu strukturální problém, který může negativně ovlivňovat intenzitu individuální práce s odsouzenými, zejména pak s mladistvými.

Struktura trestné činnosti, za kterou jsou odsouzeni muži vykonávající trest odnětí svobody v České republice, je dle odborné literatury výrazně koncentrovaná kolem majetkové trestné činnosti, drogové kriminality a trestných činů spojených s opakovaným střetem s justicí, například maření výkonu úředního rozhodnutí. Významnou roli sehrává také dluhová problematika, která ovlivňuje motivační strukturu pachatele i jeho možnosti uplatnění po propuštění.

Z analýzy popsané v podkapitole 6.3 vyplývá, že 69 % mužské vězeňské populace tvoří recidivisté, což odpovídá strukturálnímu propojení mezi opakovanou majetkovou trestnou činností, neřešenou zadlužeností a nestabilní pracovní situací. Tento profil rizikových faktorů je relevantní i pro klientelu Věznice Všechny, neboť věznice

s ostrahou typicky koncentruje pachatele středně závažné a opakované trestné činnosti, u nichž je dluhové zatížení podle odborné literatury nadprůměrné.

Specifickým problémem, na který upozorňuje literatura ve vztahu k věznicím s delším výkonem trestu, je fenomén prizonizace. U mladistvých a mladých dospělých odsouzených, kteří tvoří významnou část klientely Věznice Všehrdy, představuje prizonizace závažné riziko, neboť osvojení vězeňské subkultury v citlivém vývojovém období může zásadně narušit pozdější sociální fungování.

Tento poznatek zdůrazňuje význam programů zacházení, které vědomě působí proti rozvoji vězeňské subkultury, a význam udržení vnějších sociálních vazeb v průběhu celého výkonu trestu.

Dalším strukturálním problémem identifikovaným z poznatků analytické části je omezená návaznost postpenitenciární péče. V kapitole 5 bylo doloženo, že jedním z hlavních faktorů recidivy v prvních dvou letech po propuštění je nedostatečně zajištěné bydlení, neřešená dluhová situace a obtížné hledání zaměstnání. Pro odsouzené propouštěné z Věznice Všehrdy je tato problematika dále komplikována geografickou polohou věznice v Ústeckém kraji, který dlouhodobě patří mezi regiony s vyšší mírou nezaměstnanosti, vyšším podílem sociálně vyloučených lokalit a nižší dostupností bytového fondu pro osoby ohrožené sociálním vyloučením. Část odsouzených se po propuštění vrací do prostředí, které původně vedlo k jejich trestné činnosti, což vytváří strukturální tlak na recidivu nezávislý na kvalitě resocializační práce uvnitř věznice.

Souhrnně lze identifikovat čtyři klíčové oblasti, ve kterých má smysl hledat prostor pro zlepšení činnosti Věznice Všehrdy. První oblastí je posílení individuální práce s mladistvými odsouzenými, zejména v oblasti vzdělávání, pracovní přípravy a kognitivně-behaviorálních programů. Druhou oblastí je systematická práce s dluhovou problematikou odsouzených, která významně ovlivňuje motivaci k legálnímu zaměstnání po propuštění. Třetí oblastí je posílení návaznosti péče v období bezprostředně po propuštění prostřednictvím spolupráce s Probační a mediační službou České republiky a neziskovým sektorem. Čtvrtou oblastí je rozvoj programů zaměřených na udržení rodinných a sociálních vazeb v průběhu výkonu trestu, který představuje jeden z nejvýznamnějších ochranných faktorů proti recidivě. Tato zjištění tvoří východisko pro návrhy formulované v následující kapitole.

7 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU

Návrhy formulované v této kapitole vycházejí přímo ze zjištění analytické části práce. Opírají se zejména o tři klíčové poznatky kapitoly 6: vysoký podíl recidivy v prvních dvou letech po propuštění, nadprůměrné riziko u mužské vězeňské populace a koncentraci trestné činnosti odsouzených mužů kolem majetkové kriminality, dluhové problematiky a opakovaného střetu s justicí.

Vzhledem k tomu, že Věznice Všechny je věznicí s ostrahou pro dospělé muže a mladistvé, jsou tyto rizikové faktory pro její činnost obzvláště relevantní. Následující návrhy proto směřují k posílení těch oblastí, ve kterých může věznice na uvedená rizika reagovat nejúčinněji.

7.1 Identifikace nedostatků současného systému

Současný systém resocializace odsouzených v České republice nabízí řadu nástrojů zaměřených na přípravu odsouzených na návrat do společnosti, přesto však vykazuje určité nedostatky.

Odborná literatura upozorňuje zejména na skutečnost, že významná část odsouzených se po propuštění potýká s problémy při hledání zaměstnání, zajištění bydlení nebo obnově sociálních vazeb. Tyto faktory mohou negativně ovlivňovat úspěšnost resocializačního procesu a zvyšovat riziko recidivy.¹⁰⁷ Další problém představuje rozdílná míra motivace odsouzených k aktivní spolupráci v programech zacházení.

Přestože jsou ve věznicích realizovány vzdělávací, pracovní a terapeutické programy, ne všichni odsouzení využívají jejich potenciál v plném rozsahu. Efektivita resocializačních opatření je proto do značné míry závislá na individuálním přístupu odsouzeného a jeho ochotě podílet se na vlastní změně.¹⁰⁸

V případě Věznice Všechny lze za významnou výzvu považovat práci s mladistvými odsouzenými. Tato skupina osob se často vyznačuje nižší úrovní vzdělání, nedostatečnými pracovními návyky a problematickým rodinným zázemím. Tyto skutečnosti mohou komplikovat jejich přípravu na samostatný život po propuštění a vyžadují specifický přístup ze strany odborných zaměstnanců věznice.

¹⁰⁷DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (ed.). *České vězeňství*. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

¹⁰⁸ŠKOVIERA, Albín. *Metody resocializační výchovy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2021. ISBN 978-80-7560-347-0.

Na základě analýzy provedené v podkapitolách 6.4 a 6.5 lze konstatovat, že mezi nejvýznamnější nedostatky současného systému patří absence systematického sledování propuštěných osob, omezená návaznost postpenitenciární péče v období prvních dvou let po propuštění, přetrvávající problémy s pracovním uplatněním bývalých odsouzených a vysoký podíl osob s opakovaným pobytem ve výkonu trestu. Ve vztahu k Věznici Všehrdy je významným strukturálním problémem také omezený rozsah odborného personálu na rizikovou klientelu, kterou tvoří dospělí muži a mladiství v poměru, který vyžaduje vysokou míru individuálního přístupu. Tyto oblasti představují prostor pro další rozvoj resocializačních opatření a zefektivnění práce s odsouzenými.

7.2 Návrhy na zvýšení efektivity resocializace

Z analýzy v kapitole 6 vyplynulo, že nejvyšší riziko recidivy nastává v prvních dvou letech po propuštění a že rizikový profil mužské vězeňské populace, ke které patří i odsouzení ve Věznici Všehrdy, je systematicky vyšší než celostátní průměr. Návrhy uvedené v této podkapitole směřují k tomu, aby věznice mohla na uvedená rizika reagovat již v průběhu výkonu trestu i v navazující postpenitenciární fázi.

Pro zvýšení efektivity resocializačního procesu je vhodné rozšířit nabídku vzdělávacích a odborných programů zaměřených na získání kvalifikace využitelné na trhu práce. Odborná literatura dlouhodobě poukazuje na skutečnost, že vzdělávání a pracovní příprava patří mezi nejvýznamnější faktory podporující úspěšnou reintegraci odsouzených do společnosti.¹⁰⁹ Rozvoj odborných dovedností může po propuštění zvýšit šanci na získání zaměstnání a současně přispět ke snížení rizika recidivy.

Za přínosné lze považovat také posílení individuální práce s odsouzenými, zejména v oblasti řešení dluhové problematiky, závislostí a sociálních vztahů. Resocializace by měla být zaměřena nejen na samotný výkon trestu, ale také na přípravu odsouzeného na život po jeho ukončení.¹¹⁰

Konkrétním nástrojem ke zvýšení efektivity resocializace je zavedení tzv. tranzitních programů, které propojují výkon trestu s přípravou na propuštění již v posledních měsících před ukončením trestu. V rámci takového programu odsouzený ještě před

¹⁰⁹DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (ed.). *České vězeňství*. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

¹¹⁰ŠKOVIERA, Albín. *Metody resocializační výchovy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2021. ISBN 978-80-7560-347-0.

propuštěním navazuje kontakt s úřadem práce, sociálními službami a případnými zaměstnavateli, což výrazně zkracuje dobu dezorientace po návratu na svobodu.¹¹¹

Skandinávské zkušenosti i pilotní projekty v některých českých věznicích ukazují, že plynulý přechod z výkonu trestu do běžného života snižuje riziko recidivy. Přínosem by bylo rovněž prohloubení spolupráce věznic s neziskovými organizacemi specializovanými na práci s bývalými odsouzenými. Organizace jako Rubikon Centrum¹¹² poskytuje poradenství v oblasti zaměstnání, bydlení a dluhů a zároveň pomáhají propuštěným orientovat se v systému sociálních služeb.

Systematická spolupráce věznic se sítí takovýchto organizací by umožnila lépe připravit odsouzené na propuštění a zajistit návaznost péče i po skončení výkonu trestu. Za perspektivní lze považovat také rozšíření kognitivně-behaviorálních programů, jejichž účinnost při snižování recidivy je doložena řadou zahraničních i tuzemských výzkumů. Tyto programy cíleně pracují s iracionálními přesvědčeními a chybnými vzorci myšlení, které vedou k opakovanému páchání trestné činnosti, a pomáhají odsouzeným rozvíjet schopnost předvídat důsledky svého jednání.¹¹³ V podmínkách Věznic Všehrdy, kde jsou programy zacházení zaměřeny mimo jiné na mladistvé s vysokým rizikovým profilem, by tyto přístupy mohly přinést zvláště výrazné výsledky.

7.3 Doporučení pro zaměstnance Vězeňské služby

Zaměstnanci Vězeňské služby České republiky zastávají významnou úlohu v procesu resocializace odsouzených. Vedle zajišťování bezpečnosti a pořádku ve věznici se podílejí také na realizaci programů zacházení, vzdělávání a odborné práci s odsouzenými.

Odborná literatura zdůrazňuje, že kvalita práce zaměstnanců může významně ovlivnit průběh výkonu trestu i následnou úspěšnost začlenění odsouzených do společnosti.¹¹⁴ Kvalitní přístup zaměstnanců může pozitivně ovlivnit motivaci odsouzených ke změně jejich dosavadního způsobu života.

¹¹¹DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 241–248. ISBN 978-80-7676-066-0.

¹¹²RUBIKON CENTRUM, Z. Ú. *Šance na bydlení II*. Online. Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/dalsi-projekty/sance-na-bydleni-ii/>. [cit. 2026-06-11].

¹¹³NOVOTNÝ, Oto; ZAPLETAL, Josef a kol. *Kriminologie. 2. přeprac. vyd.* Praha: ASPI, 2004, s. 198–204. ISBN 80-7357-026-2.

¹¹⁴DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (ed.). *České vězeňství*. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

Jedním z doporučení je důsledné uplatňování individuálního přístupu k odsouzeným. Každý odsouzený vstupuje do výkonu trestu s odlišnou životní zkušeností, vzděláním a sociálním zázemím, a proto je vhodné přizpůsobovat programy zacházení konkrétním potřebám jednotlivců. Individuální práce umožňuje lépe identifikovat rizikové faktory související s recidivou a současně podporovat rozvoj pozitivních osobnostních vlastností.

Dalším doporučením je posilování spolupráce mezi jednotlivými odbornými zaměstnanci věznice. Efektivní komunikace mezi vychovateli, psychology, sociálními pracovníky a speciálními pedagogy přispívá ke komplexnějšímu pohledu na potřeby odsouzených a umožňuje lépe koordinovat resocializační opatření.¹¹⁵ Díky vzájemné spolupráci lze účinněji reagovat na problémy odsouzených a předcházet jejich dalšímu sociálnímu selhání.

V případě Věznice Všehrdy je důležité věnovat zvýšenou pozornost mladistvým odsouzeným. Práce s touto skupinou vyžaduje nejen odborné znalosti, ale také schopnost motivovat mladé osoby k pozitivní změně životního stylu. Zaměstnanci by měli podporovat zejména vzdělávání, získávání pracovních návyků a rozvoj sociálních dovedností, které mohou mladistvým pomoci při návratu do běžného života.

Doporučit lze také průběžné vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby v oblasti moderních resocializačních metod, krizové komunikace a práce s rizikovými skupinami odsouzených. Odborně připravený personál je schopen efektivněji reagovat na problémy odsouzených a přispívat k vytváření prostředí podporujícího pozitivní změnu jejich chování. Průběžné vzdělávání zaměstnanců zároveň umožňuje reagovat na nové poznatky z oblasti penologie a sociální práce.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že kvalitní a odborně připravený personál představuje jeden z klíčových předpokladů úspěšné resocializace odsouzených. Přístup zaměstnanců může významně ovlivnit motivaci odsouzených ke spolupráci, jejich zapojení do programů zacházení i jejich přípravu na život po propuštění.

7.4 Návrhy na snížení recidivy odsouzených

Struktura trestné činnosti odsouzených mužů v České republice je výrazně koncentrovaná kolem majetkové kriminality, dluhové problematiky a opakovaného

¹¹⁵BAJCURA, Lubomír. *Práva vězně: od vazby po propuštění z trestu odnětí svobody*. Právo pro každého. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-555-6.

střetu s justicí, jak vyplývá z analýzy v podkapitole 6.5. Profil odsouzených ve Věznici Všehrdy této struktury odpovídá. Návrhy uvedené v této podkapitole proto reagují právě na tuto kombinaci faktorů.

Snižování recidivy vyžaduje komplexní přístup, který nekončí okamžikem propuštění odsouzeného na svobodu. Podle odborných poznatků patří mezi nejvýznamnější ochranné faktory stabilní zaměstnání, funkční rodinné zázemí a pokračující sociální podpora po ukončení výkonu trestu.¹¹⁶ Zaměstnání představuje nejen zdroj příjmů, ale také důležitý prvek sociální stability.

Vzhledem k tomu, že analýza v podkapitole 6.5 identifikovala dluhovou problematiku jako jeden z klíčových faktorů ovlivňujících recidivu mužských odsouzených, je vhodné rozšířit a systematizovat dluhové poradenství poskytované odsouzeným již v průběhu výkonu trestu. Neřešená zadluženost po propuštění významně oslabuje motivaci k legálnímu zaměstnání, neboť část mzdy je odčerpávána exekucemi, a může vést k návratu k trestné činnosti jako formě úhrady závazků. Spolupráce věznice s Probační a mediační službou České republiky, neziskovými organizacemi specializovanými na dluhové poradenství a institutem oddlužení podle zákona č. 182/2006 Sb. představuje konkrétní nástroj, kterým lze tento rizikový faktor v podmínkách Věznice Všehrdy účinně oslabit.

Dalším doporučením je rozvoj programů zaměřených na prevenci závislostí a podporu rodinných vztahů. Výzkumy potvrzují, že osoby, které si během výkonu trestu zachovají kontakt s rodinou a blízkými osobami, mají větší předpoklady pro úspěšné začlenění do společnosti po propuštění.¹¹⁷

Rodina často představuje důležitý zdroj psychické opory a stability, který může bývalému odsouzenému pomoci překonat obtížné období po návratu na svobodu.

Zachování a posilování rodinných vazeb zároveň přispívá k vytváření pozitivní motivace ke změně dosavadního způsobu života a snižuje riziko návratu k trestné činnosti. Významnou roli proto hraje nejen práce s odsouzenými, ale také podpora jejich vztahů s rodinnými příslušníky během výkonu trestu.

¹¹⁶DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (ed.). *České vězeňství*. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

¹¹⁷ŠKOVIERA, Albín. *Metody resocializační výchovy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2021. ISBN 978-80-7560-347-0.

7.5 Přínosy navrhovaných opatření

Navrhovaná opatření zaměřená na podporu resocializace odsouzených mohou přinést řadu pozitivních dopadů jak pro samotné odsouzené, tak pro společnost jako celek. Jejich hlavním přínosem je vytvoření lepších podmínek pro úspěšný návrat odsouzených do běžného života po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

Zvýšená podpora vzdělávání, pracovního uplatnění a rozvoje sociálních dovedností může přispět k lepší připravenosti odsouzených na život na svobodě a současně posílit jejich schopnost řešit běžné životní situace zákonným způsobem. Odborná literatura uvádí, že právě vzdělávání a získávání pracovních návyků patří mezi nejvýznamnější faktory podporující úspěšnou reintegraci odsouzených do společnosti.¹¹⁸ Tyto oblasti mohou významně ovlivnit schopnost bývalých odsouzených vést po propuštění řádný život.

Významným přínosem navrhovaných opatření je také možnost snížení recidivy. Osoby, které získají odpovídající vzdělání, pracovní zkušenosti a sociální podporu, mají zpravidla vyšší šanci na úspěšné začlenění do společnosti.

Stabilní zaměstnání, zajištěné bydlení a funkční rodinné zázemí představují důležité faktory, které mohou snižovat pravděpodobnost návratu k trestné činnosti. Podle odborníků má významný vliv také zachování sociálních a rodinných vazeb během výkonu trestu.¹¹⁹ Rodinné prostředí často poskytuje potřebnou podporu při překonávání problémů po propuštění.

Pozitivní dopad lze očekávat také v oblasti fungování vězeňského systému.

Úspěšnější resocializace odsouzených může vést ke snížení počtu osob vracejících se opakovaně do výkonu trestu, což by mohlo přispět ke snížení zatížení vězeňských zařízení i finančních nákladů spojených s výkonem trestu odnětí svobody.

Je však třeba zdůraznit, že účinnost navrhovaných opatření závisí nejen na jejich realizaci, ale také na aktivním přístupu samotných odsouzených. Bez jejich ochoty spolupracovat a převzít odpovědnost za vlastní život nelze očekávat dlouhodobě pozitivní výsledky.

¹¹⁸tamtéž

¹¹⁹DRÁPAL, Jakub; JIŘIČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (ed.). *České vězeňství*. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.

Přesto lze konstatovat, že systematická podpora vzdělávání, zaměstnanosti a sociálních vztahů představuje jednu z nejúčinnějších cest ke zvýšení efektivity resocializace a ke snižování recidivy odsouzených.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo charakterizovat úlohu Věznice Všehrdy v systému výkonu trestu odnětí svobody v České republice a analyzovat její funkce, činnosti a problémy související s resocializací odsouzených. Současně byla pozornost zaměřena na problematiku recidivy, faktory ovlivňující opakované páchání trestné činnosti a možnosti zvyšování efektivity resocializačních procesů. Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že stanovené cíle bakalářské práce byly splněny.

V teoretické části práce byly představeny základní poznatky týkající se historického vývoje vězeňství, současného systému výkonu trestu odnětí svobody v České republice, postavení Vězeňské služby České republiky a významu resocializace odsouzených. Zpracované poznatky ukázaly, že moderní vězeňství již není zaměřeno pouze na izolaci pachatelů od společnosti, ale stále větší důraz je kladen na jejich nápravu, vzdělávání a přípravu na život po propuštění.

Další část práce byla věnována charakteristice Věznice Všehrdy. Byly popsány její historický vývoj, organizační struktura, personální zabezpečení, režim výkonu trestu a jednotlivé činnosti realizované ve vztahu k odsouzeným. Z analýzy vyplynulo, že věznice poskytuje odsouzeným řadu možností pracovního zařazení, vzdělávání a zapojení do resocializačních programů. Významnou roli zde sehrávají zaměstnanci Vězeňské služby České republiky, kteří se podílejí nejen na zajištění bezpečnosti, ale také na odborné práci s odsouzenými.

Praktická část práce byla zaměřena na analýzu recidivy odsouzených v České republice, která posloužila jako kontextový rámec pro posouzení situace ve Věznici Všehrdy. Vzhledem k tomu, že Vězeňská služba České republiky nezveřejňuje data o recidivě členěná podle jednotlivých věznic, byla analýza založena na celorepublikových údajích, doplněných o specifika mužské a mladistvé vězeňské populace, která tvoří klientelu Věznice Všehrdy. Z provedené analýzy vyplynulo, že mezi nejvýznamnější rizikové faktory patří nízká úroveň vzdělání, nezaměstnanost, závislosti, nedostatečné rodinné zázemí a sociální problémy po propuštění z výkonu trestu.

Současně bylo doloženo, že odborná literatura označuje první dva roky po propuštění za kritické období pro vznik recidivy, což nepřímo potvrzuje i analýza dat Statistické ročenky Vězeňské služby České republiky, podle níž tvoří recidivisté téměř 69 % mužské vězeňské populace. Vzhledem k tomu, že Vězeňská služba České

republiky nezveřejňuje longitudinální data o osudech propuštěných osob, není možné přímé statistické měření postpenitenciární recidivy z veřejně dostupných pramenů. Tato zjištění byla vztažena ke specifikům Věznice Všechny, která jako věznice s ostrahou pro dospělé muže a mladistvé pracuje s klientelou s nadprůměrným rizikovým profilem, a posloužila jako východisko pro formulaci návrhů uvedených v kapitole 7.

Na základě zjištěných skutečností byly formulovány návrhy zaměřené na zvýšení efektivity resocializace a snížení recidivy. Za nejdůležitější lze považovat podporu vzdělávání a zaměstnanosti odsouzených, rozvoj individuální práce s vězněnými osobami, posilování sociálních a rodinných vazeb a rozšíření spolupráce mezi Vězeňskou službou České republiky, zaměstnavateli a organizacemi poskytujícími pomoc po propuštění. Důležitým předpokladem úspěchu je rovněž odborně připravený a motivovaný personál věznice.

Za hlavní přínos této bakalářské práce lze považovat komplexní pohled na fungování Věznice Všechny a na problematiku resocializace odsouzených v podmínkách českého vězeňství. Zpracované poznatky potvrzují, že úspěšná resocializace představuje jeden z nejvýznamnějších nástrojů prevence recidivy a ochrany společnosti před kriminalitou. Současně je však zřejmé, že samotný výkon trestu nemůže odstranit všechny příčiny trestné činnosti. K dosažení dlouhodobě pozitivních výsledků je nezbytná spolupráce vězeňských zařízení, státních institucí, odborníků i celé společnosti.

Domnívám se, že právě důsledná podpora vzdělávání, pracovního uplatnění a sociální integrace odsouzených může v budoucnu významně přispět ke snižování recidivy a ke zvýšení bezpečnosti společnosti. Věznice Všechny v tomto procesu plní důležitou úlohu a její činnost představuje významnou součást systému výkonu trestu odnětí svobody v České republice.

Lze konstatovat, že přestože analytická část pracovala s celorepublikovými daty o recidivě, byla její zjištění důsledně vztažena k situaci Věznice Všechny a posloužila jako podklad pro formulaci konkrétních doporučení. Práce tak naplnila hlavní cíl, kterým bylo charakterizovat úlohu Věznice Všechny v systému výkonu trestu odnětí svobody v České republice a navrhnout opatření přispívající ke zvýšení efektivity resocializačních procesů a snížení recidivy odsouzených.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BAJCURA, Lubomír. *Práva vězně: od vazby po propuštění z trestu odnětí svobody. Právo pro každého*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-555-6.
2. ČERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana: terciární prevence, její možnosti a limity*. Vysokoškolské učebnice. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 9788073801380.
3. DRAHÝ, František; HŮRKA, Jindřich a PETRAS, Michal. *SARPO: Charakteristiky odsouzených v českých věznicích: deskriptivní studie*. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2018. ISBN 978-80-270-5197-7.
4. DRÁPAL, Jakub; JIŘÍČKA, Václav a RASZKOVÁ, Tereza (eds.). *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-066-0.
5. FOUCAULT, Michel. *Dohlížet a trestat: kniha o zrodu vězení*. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-86019-96-9.
6. JELÍNEK, Jiří JUDr. *Trestní zákoník a trestní řád*. Praha: Leges, 2009. ISBN 9788087212226.
7. MAREŠOVÁ, Alena; BIEDERMANOVÁ, Eva; ROZUM, Jan; TAMCHYNA, Miroslav a ZHRŘÍVALOVÁ, Petra. *Výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody – kriminologická analýza*. Vydání: první. Studie. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2016. ISBN 978-80-7338-157-8.
8. NEJEDLÝ, Josef a KOZÁK, Milan. *Stejnokroje českého vězeňství: historie a současnost*. Praha: Naše vojsko, 2022. ISBN 978-80-206-1443-8.
9. NOVOTNÝ, Oto; ZAPLETAL, Josef a kol. *Kriminologie. 2. přeprac. vyd.* Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-026-2.
10. PINEROVÁ, Klára; LOUČ, Michal a BUŠKOVÁ, Kristýna. *Vězení jako zrcadlo společnosti: Nerovný souboj vědy, politiky a humanity 1965–1992*. Charles University in Prague, Karolinum Press, 2021. ISBN 978-80-246-4926-.

11. ROZUM, Jan; KOTULAN, Petr a VŮJTĚCH, Jan. *Probační a mediační služba v ČR*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2000. ISBN 80-86008-88-X.
12. SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-287-6.
13. ŠÁMALOVÁ, Kateřina a VOJTÍŠEK, Petr. *Sociální správa: Organizace a řízení sociálních systémů*. Grada, 2021. ISBN 978-80-271-4310-8.
14. ŠKOVIERA, Albín. *Metody resocializační výchovy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2021. ISBN 978-80-7560-347-0.
15. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krize a krizová intervence*. Grada, 2017. ISBN 978-80-271-9951-8.

Elektronické zdroje

HOCHOVÁ, Lucie. *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky 2023* [online]. Praha: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, 2023.

HRACHOVINA, Vlastimil. *Dějiny vězeňství v České republice* [online]. 2008. Dostupné z: <https://library.upol.cz/ar1-upol/cs/csg/?repo=upolrepo&key=95114370943>.

CHOMUTOVSKÝ DENÍK. *Věznice Všehrdy – přestavba ubytovny* [online]. [cit. 2026-06-06]. Dostupné z: https://chomutovsky.denik.cz/zpravy_region/veznice-vsehrdy-prestavba-ubytovna.html.

NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zvláštní zpráva NSZ analyzuje situaci v českých věznicích* [online]. [cit. 2026-06-09]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/nsz/zvlastni-zprava-nsz-analyzuje-situaci-v-ceskych-veznicich/>.

RUBIKON CENTRUM, z. ú. *Šance na bydlení II* [online]. [cit. 2026-06-11]. Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/dalsi-projekty/sance-na-bydleni-ii/>.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky za rok 2025* [online]. Praha: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, 2025. [cit. 2026-06-10]. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-vezenske-sluzby-ceske-republiky-za-rok-2025-1.pdf>.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Věznice Valdice – program zacházení* [online]. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-valdice/sekce/program-zachazeni/>.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Věznice Všehrdy* [online]. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-vsehrdy>.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Věznice Všehrdy – základní informace* [online]. [cit. 2026-06-06]. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-vsehrdy/sekce/zakladni-informace>.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Vnitřní řád věznice pro mladistvé a odsouzené muže zařazené k výkonu trestu do věznice s ostrahou* [online]. Všehrdy, 2025. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/vsehrdy/ostatni/vrv-2025/vnitri-rad-veznice-pro-mladistve-a-odsouzene-muze-od-1-7-2025.pdf>.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Věznici Všehrdy je 60 let (1960–2020)* [online]. [cit. 2026-06-06]. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/organizacni-jednotky/veznice-vsehrdy/clanky/detail/veznici-vsehrdy-je-60-let-1960-2020>.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Změna vnější diferenciaci v roce 2017* [online]. 2017. [cit. 2026-06-12]. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/sekce/zmena-vnejsi-diferenciace>.

VOLONTÉ CZECH. *Pro zvýšení uplatnění na trhu práce: kurz obsluhy motorových pil pro odsouzené z Věznice Všehrdy* [online]. [cit. 2026-06-06]. Dostupné z: <https://www.volonte.cz/post/veznice-vsehrdy-kurz-motorove-pily-a-krovinorezy/>.

Právní předpisy a legislativní dokumenty

ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

ČESKO. Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.

ČESKO. Zákon č. 58/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

..

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Vězeňská zařízení v České republice

Obrázek č. 2: Věznice Všehrdy

Obrázek č. 3: Nově zrekonstruovaná část Věznice

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
GŘ VS ČR	Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky
SARPO	Systém analýzy rizik a potřeb odsouzených
Sb.	Sbírka zákonů
VS ČR	Vězeňská služba České republiky
VTOS	Výkon trestu odnětí svobody
VŠERS	Vysoká škola evropských a regionálních studií
TZ	Trestní zákoník
ZVTOS	Zákon o výkonu trestu odnětí svobody

Seznam grafů

Graf č. 1: Recidiva odsouzených mužů k 31. 12. 2025

Graf č. 2: Recidiva podle pohlaví k 31. 12. 2025

Graf č. 3: Podíl prvovězněných a recidivistů v celkové vězeňské populaci k 31. 12. 2025

Graf č. 4: Recidiva doživotně odsouzených osob k 31. 12. 2025

Graf č. 5: Recidiva chovanců v zabezpečovací detenci k 31. 12. 2025

Graf č. 6: Srovnání recidivy tří skupin vězněných osob

Graf č. 7: Vývoj počtu podmíněně propuštěných odsouzených v letech 2015 až 2025